

ADRODDIAD ARIANNOL Y CYNGOR

Cefndir Statudol

Sefydlwyd Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru (AOCC) drwy Siarter Brenhinol fel Amgueddfa Genedlaethol Cymru (yr Amgueddfa) ym 1907. Mae AOCC yn elusen gofrestrdig annibynnol, ac fel Corff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad (CCNC), caiff ei ariannu'n bennaf drwy gymhorthdal grant gan Lywodraeth Cynulliad Cymru.

Ein hamcan craidd yw *'hybu addysg y cyhoedd'* trwy ddatblygu ein casgliadau, gofalu amdanynt, eu hastudio a'i gwneud yn hawdd i bobl eu mwynhau er budd y gymdeithas, a hynny am byth. Mae'r Siarter (1907, diwygiwyd 1991) yn nodi y dylid cyflawni hyn:

'yn bennaf drwy ddarlunio'n llwyr ddaeareg, mwynoleg, sŵoleg, botaneg, ethnograffeg, archaeoleg, celfyddyd, hanes a diwydiannau arbennig Cymru ... drwy gasglu, diogelu, egluro, cyflwyno a chyhoeddi pob gwrthrych a pheth.'

Nodau ac Amcanion

Dyma nodau ac amcanion cyfoes AOCC:

- Hybu dealltwriaeth a gwybodaeth eang am dreftadaeth a diwylliant Cymru a'i rôl yn natblygiad a hanes y byd.
- Rhoi gwasanaeth amgueddfa genedlaethol i Gymru, sy'n ganolfan ragoriaeth ryngwladol. Gofalu am ein casgliadau cynyddol o fri a phwys cenedlaethol a rhyngwladol yn y ffordd orau bosibl.
- Trwy ein casgliadau a'n harbenigedd, annog pobl i ymchwilio, astudio a gwerthfawrogi'r celfyddydau, y dyniaethau, y gwyddorau a thechnoleg.
- Ysbrydoli cynulleidfa sy'n tyfu o hyd i ymweld â'n hamgueddfeydd rhagorol ac elwa ar eu hadnoddau a'u cyfleusterau amrywiol.
- Datblygu ein holl adnoddau yn ddoeth, a'u defnyddio yn greadigol ac effeithiol, gan fod yn ddarbodus a sicrhau y cawn werth ein harian.

Mae'r nodau hyn yn cyd-fynd â gweledigaeth strategol Llywodraeth Cynulliad Cymru a ddisgrifir yn Cymru: Gwlad Well. Y rhan o'r weledigaeth hon sydd fwyaf perthnasol i AOCC yw *'cryfhau hunaniaeth ddiwylliannol Cymru a helpu i greu gwlad ddwyieithog'*.

Aelodaeth y Lllys, y Cyngor a'r Bwrdd Rheoli

Ym 1991, cafodd AOCC, sy'n elusen gofrestrdig (Rhif Elusen 525774, Rhif TAW GB 783 4541 10), Siarter Brenhinol a Statudau atodol newydd. Roedd y Siarter newydd yn newid cyfansoddiad Lllys a Chyngor AOCC ac yn cadarnhau mai 'Amgueddfa Genedlaethol Cymru' ('The National Museum of Wales') yw'r corff corfforaethol sy'n olynu'r corff a enwyd yn y Siarter gwreiddiol. Diwygiwyd y Siarter yn 2000 i gydnabod awdurdod Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Yr awdurdod gweithredol yw'r Cyngor ac mae'n gyfrifol am reoli a gweinyddu cyllid ac eiddo AOCC, sef yr holl arian a ddaw oddi wrth y Cynulliad neu o ffynonellau eraill, a'r holl diroedd, adeiladau, neu roddion mewn da a roddir ar ran y sefydliad. Mae'r Cyngor yn cwrdd yn gyhoeddus yn gyson er mwyn trafod ei fusnes. Mae hefyd yn dirprwyo awdurdod i wahanol is-bwyllgorau. Y Bwrdd Rheoli sy'n ymdrin â materion gweithredol bob dydd.

Aelodau'r Cyngor yw Ymddiriedolwyr yr Elusen a chaiff y bobl hyn eu penodi gan Lywodraeth Cynulliad Cymru, y Llys a'r Cyngor, mewn niferoedd a bennir yn y Siarter. Mae egwyddorion penodi agored fel a nodir yn Adolygiad Nolan yn cael eu gweithredu ym mhob achos. Mae pob un newydd a benodir yn dilyn rhaglen gyflwyno yn fuan ar ôl eu penodi. Nid yw aelodau o'r Cyngor a'r Llys yn derbyn unrhyw dâl gan AOCC.

Mae manylion aelodau'r Llys a'r Cyngor a enwebwyd yn ystod y flwyddyn hyd ddyddiad yr adroddiad hwn, gan gynnwys y rhai sydd wedi ymadael ac wedi ymuno, mewn ychwanegiadau at yr adroddiad hwn. Cedwir manylion unrhyw gwmnïau y maent yn gyfarwyddwyr arnynt a buddiannau sylweddol eraill mewn Cofrestr Buddiannau sydd ar gael i'r cyhoedd.

Mae manylion y Bwrdd Rheoli yn yr adroddiad hwn. Caiff pob aelod o'r Bwrdd Rheoli eu penodi trwy gystadleuaeth agored a'u cyflogi dan Amodau a Thelerau Cyflogaeth safonol AOCC, sy'n berthnasol i'r holl staff. Caiff taliadau'r Cyfarwyddwr Cyffredinol eu cytuno gyda Llywodraeth Cynulliad Cymru ar wahân. Mae manylion y taliadau a wnaed i Fwrdd y Rheolwyr yn Nodyn 7 i'r Cyfrifon.

Newidiadau Arfaethedig i'r drefn Llywodraethu

Yn 2004-05, cynhaliodd AOCC adolygiad sylfaenol o'i nodau ac amcanion gyda'r bwriad o ffurfio Gweledigaeth ar gyfer yr 21ain ganrif – *Creu'r Dyfodol Gyda'n Gilydd*. Roedd yr adolygiad yn cynnwys ymgynghoriad eang gydag ymwelwyr a budd-ddeiliaid a chymerwyd camau breision wrth baratoi argymhellion ar gyfer diwygio trefn llywodraethu AOCC.

Cafwyd cytundeb i ddirwyn Llys AOCC i ben, ac mae'r Llys yn fodlon ar y corff/cyrff arfaethedig a fydd yn cymryd ei le. At hynny, cafwyd cytundeb Llywodraeth y Cynulliad i'r argymhellion ar gyfer penodi Ymddiriedolwyr newydd i'r Elusen.

Bydd angen Siarter diwygiedig i adlewyrchu'r newidiadau hyn. Bydd hyn yn gofyn am ddilyn prosesau ymgynghori pwrpasol gyda'r Comisiwn Elusennau a chael cymeradwyaeth y Cyfrin Gyngor. Bydd hyn yn cynnwys sicrhau cytundeb ar y cynllun ymgynghori y bydd AOCC yn ei sefydlu i gymryd lle'r Llys. Nod y cynllun arfaethedig yw:

- Creu fforwm ymgynghori ystyrion ar gyfer budd-ddeiliaid yr Amgueddfa.
- Darparu barn a chynghor i AOCC ar gyfer ei ddatblygiad a'i weithredoedd, yn arbennig wrth roi'r Weledigaeth ar waith.
- Bod yn ddarbodus, h.y. rhaid i'w gostau adlewyrchu'r buddiannau y mae'n eu rhoi.
- Cadw cysylltiad gyda'r Llys presennol, er mwyn sicrhau dilyniant.

Yn ystod y flwyddyn, cyflawnodd Llywodraeth y Cynulliad adolygiad o bob Corff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad (CCNC) yng Nghymru, gan arwain at y penderfyniad y dylai AOCC aros hyd braich oddi wrth y Llywodraeth. Tra bo AOCC yn croesawu'r penderfyniad, mae'n gwerthfawrogi'n fawr y berthynas waith agos sydd wedi datblygu gyda'r Gweinidog dros Ddiwylliant, y Gymraeg a Chwaraeon yn Llywodraeth y Cynulliad. Eto eleni, mae cefnogaeth y Llywodraeth i waith AOCC wedi bod yn amhrisiadwy.

Safleoedd AOCC

Yn 2004-05 roedd AOCC yn gweithredu amgueddfeydd yn uniongyrchol ar chwe safle ledled Cymru:

Yr Amgueddfa ac Oriel Genedlaethol (AOG), Parc Cathays, Caerdydd
Amgueddfa Werin Cymru (AWC), Sain Ffagan, Caerdydd
Amgueddfa'r Lleng Rhufeinig (ALIR), Caerllion, Casnewydd

Amgueddfa Lechi Cymru (ALC), Llanberis, Gwynedd
Yr Amgueddfa Wlân Genedlaethol (AWG), Dre-fach Felindre, Sir Gaerfyrddin
Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Genedlaethol Cymru (PM), Blaenafon, Torfaen

Mae gan AOCC Ganolfan Gasgliadau Genedlaethol yn Nantgarw, Rhondda Cynon Taf hefyd.

Yn ogystal, ar hyn o bryd mae gennym drefniadau partneriaeth gyda sefydliadau lleol i reoli dau safle arall sef:

Amgueddfa Rufeinig Segontium, Caernarfon, Gwynedd
Oriol Tŷ Turner, Penarth, Bro Morgannwg

Yn 2004-05, cafwyd ffigurau ymwelwyr sylweddol uwch yn sgil cwblhau datblygiadau helaeth mewn dwy o'n hamgueddfeydd (AWG a PM). Yr un pryd, mae'r gwaith i ddatblygu amgueddfa diwydiant a môr genedlaethol newydd yn ardal forwrol Abertawe'n agosáu at ei derfyn.

Pwll Mawr

Yn dilyn ailddatblygiad gwerth £7.1m, ail-agorodd y Pwll Mawr i'r cyhoedd yn Chwefror 2004. O ganlyniad i'r buddsoddiad hwn, croesawodd y Pwll Mawr 145,898 o ymwelwyr yn erbyn targed o 130,000 (+12%) a 28,195 yn fwy o ymweliadau nag yn 2003-04 (+24%). Coronwyd y gamp yma ym Mehefin 2005 pan enillodd y Pwll Mawr £100,000 a gwobr Gulbenkian am Amgueddfa'r Flwyddyn – gwobr ddiwylliannol fwyaf Prydain.

Amgueddfa Wlân Genedlaethol

Ar ôl bod ar gau am ddwy flynedd ar gyfer rhaglen o fuddsoddiad ac ailddatblygiad gwerth £2.6m, ail-agorodd yr Amgueddfa Wlân Genedlaethol ar 31 Mawrth 2004. O ganlyniad i'r buddsoddiad hwn, croesawodd yr amgueddfa 18,927 o ymwelwyr yn 2004-05. Dyma gynnydd o 110% ar ffigurau 2000-01, sef y flwyddyn olaf cyn cyflwyno mynediad am ddim.

Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe

Roedd y cynlluniau ailddatblygu yn y Pwll Mawr a'r Amgueddfa Wlân Genedlaethol yn rhan annatod o'n strategaeth ddiwydiannol. Gyda chymorth Llywodraeth Cynulliad Cymru a phartneriaid ariannu eraill, buddsoddwyd rhyw £40 miliwn i ddathlu treftadaeth ddiwydiannol Cymru, gan gynnwys datblygu Amgueddfa Genedlaethol y Glannau yn Abertawe (AGGA).

Gwnaed yr adeilad yn ddiddos ddechrau'r flwyddyn, a daeth Prif Weinidog Cymru, y Gwir Anrh. Rhodri Morgan, a'r Gweinidog dros Ddiwylliant,, Alun Pugh AC gynnau'r pŵer i ddathlu'r achlysur.

Caiff yr Amgueddfa newydd ei hagor yn swyddogol ar 17 Hydref 2005 i gyd-fynd â dathliadau 200-mlwyddiant Brwydr Trafalgar. Gwnaeth diwydiannau Cymreig gyfraniad sylweddol at lwyddiant llynges Prydain yn y frwydr.

Fformat y Cyfrifon

Caiff y cyfrifon eu paratoi o dan Adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992 ar ffurf a bennir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chymeradwyaeth y Trysorlys. Mae copi o'r Gyfeireb Cyfrifon ar gael drwy wneud cais i Gyfarwyddwr Cyllid yr Amgueddfa. Mae cyfrifon AOCC yn cyd-fynd â gofynion y Datganiad o Arferion Cymeradwy (SORP 2000) 'Cyfrifo ac Adrodd gan Elusennau', ac at ddibenion y SORP, Adroddiad Ariannol y Cyngor yw Adroddiad Blynyddol yr Ymddiriedolwyr. Daeth Datganiad o Arferion Cymeradwy newydd (SORP 2005) i rym ar gyfer cyfnodau cyfrifo yn cychwyn ar neu ar ôl

---

1 Ebrill 2005, a bydd yn arwain at rai newidiadau wrth gyflwyno'r ffigurau yng nghyfrifon y flwyddyn nesaf.

O fewn ffigurau cyfunol AOCC mae canlyniadau masnachu'r is-gwmni sy'n llwyr eiddo i AOCC sef Mentrau Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru Cyf. Y cwmni yma sy'n gweithredu'r mwyafrif llethol o weithgareddau masnachu'r Amgueddfa. Hefyd wedi'u cynnwys o fewn ffigurau AOCC mae ei gyfran o 50% o Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe Cyf., menter ar y cyd â Chyngor Dinas a Sir Abertawe, gyda'r nod o ddatblygu'r amgueddfa newydd yn y ddinas.

Canlyniadau a Chyllid

Daeth gwerth £6,371,000 o adnoddau cyfunol net i mewn i AOCC cyn costau enwol (£4,940,000 yn 2003-04). Daeth cyfanswm o £24,797,000 o adnoddau i mewn i AOCC (£24,983,000 yn 2003-04) a gwariwyd cyfanswm o £24,310,000 (£24,411,000 yn 2003-04). Y cynnydd net mewn cyllid ar gyfer y flwyddyn ar ôl cymryd yr holl enillion a cholledion wedi, a heb eu gwireddu i ystyriaeth oedd £22,799,000 (cynnydd net o £6,762,000 yn 2003-04). £100,085,000 oedd balans y gronfa ar 31 Mawrth 2005 (£77,286,000 ar 31 Mawrth 2004). Cofnododd Mentrau AOCC Cyf. elw o £302,228 cyn cymorth rhoddion i'r Amgueddfa ar gyfer blwyddyn ariannol 2004-05 (£69,289 yn 2003-04).

Dangosyddion Perfformiad

Roedd y Cynllun Gweithredol AOCC ar gyfer 2004-05 yn cynnwys nifer o ddangosyddion y gellid mesur perfformiad yn eu herbyn. Ond mae'r Amgueddfa wedi bod yn astudio addasrwydd rhai o'r dangosyddion hyn fel ffordd o fesur llwyddiant ei nodau ac amcanion. O ganlyniad, ni osododd Llywodraeth y Cynulliad dargedau dangosyddion perfformiad sylfaenol yn ei Lythyr Gorchwyl ar gyfer 2004-05. Ond mae'n dda nodi cynnydd yng nghyfanswm nifer yr ymwelwyr i'r Amgueddfeydd, sef cyfanswm o 1,318,000 yn erbyn targed o 1,250,000, a ffigwr o 1,222,000 yn 2003-04. Yn yr un modd, cododd nifer yr ymweliadau â'r wefan i 962,000 yn erbyn targed o 826,000 a ffigwr o 719,000 yn 2003-04. Mae gwybodaeth fanwl bellach ar weithgareddau AOCC yn ei Adroddiad Blynyddol, a ddylai gael ei ddarllen ynghyd â'r Adroddiad Ariannol hwn.

Perfformiad Talu'n Brydlon

Mae AOCC yn cefnogi amcanion côd ymarfer *Better Payment* Trysorlys ei Mawrhydi a'i nod yw talu anfonebau dilys o fewn 30 diwrnod. 14 diwrnod oedd y cyfnod cyfartalog ar gyfer talu anfonebau yn ystod 2004-05 (12 diwrnod yn 2003-04), sy'n cynnwys 91% o anfonebau a dalwyd o fewn 30 diwrnod (95% yn 2003-04). Gosod system rheoli cyllid newydd yn ystod ail hanner y flwyddyn achosodd y gostyngiad bychan mewn perfformiad wrth dorri ar draws y dulliau prosesu arferol. Gwnaed un taliad llog am swm o £14.27 o dan Ddeddf Hwyr-dalu Dyledion Masnachol (Llog) 1998.

Codi Arian a Gwirfoddoli

Daeth y rhan fwyaf o'r incwm a'r addewidion a gafwyd yn ystod y flwyddyn o bob math o ffynonellau'r Llywodraeth a rhai cyhoeddus eraill, Ymddiriedolaethau a Sefydliadau, cwmnïau ac unigolion, ar gyfer Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe (£688k), a phroject addysg Ar Dir Cyffredin (£330k). Parhaodd yr Amgueddfa i gael incwm grant ar gyfer dau broject mawr arall, sef y Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Genedlaethol Cymru (£75k) a'r Amgueddfa Wlân Genedlaethol (£69k).

Parhaodd y rhaglen arddangosfeydd dros dro yn yr Amgueddfa ac Oriel Genedlaethol, a'r gweithgareddau addysg cysylltiedig, i ddenu cyllid gan gwmnïau a'n cefnogwyr gwirfoddol, y Cyfeillion.

Mae'r Cyfeillion yn cefnogi gwaith yr Amgueddfa mewn tair ffordd – yn gyntaf, wrth genhadu dros waith yr Amgueddfa, cynnig rhaglen o sgysiau, teithiau a gweithgareddau eraill sy'n cefnogi gweithgareddau addysgiadol yr Amgueddfa ei hun.

Yn ail, mae'r Cyfeillion yn darparu grŵp o wirfoddolwyr sy'n cefnogi gweithgareddau'r Amgueddfa ei hun. Ar gyfartaledd, mae aelodau'r grŵp yn cynnig, 2-6 awr person bob dydd ar adegau prysur (e.e. yn ystod arddangosfeydd, pan fo gwirfoddolwyr yn cyfarfod ac yn croesawu grwpiau ac unigolion, fel grwpiau Cyfeillion o Amgueddfeydd eraill, ymwelwyr achlysurol ac ati) a 2-10 awr person yr wythnos (e.e. wrth gynorthwyo staff curadurol ar draws holl gwmpas gweithgareddau'r Amgueddfa). Mae'n bwysig nodi bod yr Amgueddfa'n gweld gweithgarwch o'r fath fel ychwanegiad gwerthfawr yn hytrach na gwneud gwaith craidd yn wirfoddol pan fo cymhwysedd yn isel.

Yn drydydd, mae'r Cyfeillion hefyd yn rhoi cymorth ariannol i brojectau amrywiol, ac eleni cyfrannwyd yn hael tuag at fan addysg, grant ymchwil, ychwanegiadau at y casgliadau a Llwybr Natur.

Mae'r Noddwyr yn parhau i gynyddu eu cefnogaeth amhrisiadwy drwy eu haelodaeth, a thrwy waith adfocatiaeth wrth recriwtio cefnogwyr eraill i'r cynllun.

Buddsoddiadau Cyfalaf ac Asedau Sefydlog

Cafodd Cymhorthdal Grant Cyfalaf AOCC ei ddefnyddio ar gyfer amrywiaeth eang o wariant gan gynnwys gwelliannau lechyd a Diogelwch, system reoli cyllid newydd, offer ar gyfer Amgueddfa Genedlaethol y Glannau a chesys arddangos newydd ar gyfer y casgliadau serameg a'r llysieufa. Cwblhawyd y gwaith eleni yn y Pwll Mawr a'r Amgueddfa Wlân Genedlaethol, gyda gwariant o £141k ac £62k yn y drefn honno.

Cychwynnodd y project gofal a mynediad i'r casgliadau yn ystod y flwyddyn, disgwylir iddo gostio £5.2m.

Mae polisiau cyfrifo AOCC yn caniatáu ar gyfer adbrisio asedau yn broffesiynol pob 5 mlynedd, a chânt eu hadbrisio gan ddefnyddio mynegeion yn y cyfamser. Yr unig eithriadau yw asedau TG, nid yw'r rhain yn cael eu mynegeo am fod pris asedau TG yn disgyn dros amser, ac asedau treftadaeth. Nid yw'r asedau treftadaeth a ddaeth i feddiant cyn 1 Ebrill 2001 wedi cael eu cyfalafu ac mae asedau treftadaeth a gafwyd ers y dyddiad hwnnw wedi cael eu cofnodi yn ôl eu cost. Mae'r Ymddiriedolwyr o'r farn bod cost prisio asedau treftadaeth yn afresymol.

Caffael Sbesimenau

Prynwyd dau beth mawr yn 2004-05:

Darlun gan Alfred Sisley o'r enw *Craig Storr – Lady's Cove* a gafwyd ar gost o £326k wedi'i gynorthwyo gan gyfraniad o £100k gan y Gronfa Casgliadau Celf Genedlaethol.

Cerflun serameg gwydrog gan Richard Deacon ar gost o £60k a gafwyd gyda chyfraniad o £20k gan y Gronfa Casgliadau Celf Genedlaethol.

Mae manylion yr holl asedau treftadaeth a ddaeth i feddiant yn ystod y flwyddyn yn Nodyn 10 i'r cyfrifon.

DATBLYGIADAU AR GYFER Y DYFODOL

Gweledigaeth AOCC - Creu'r Dyfodol Gyda'n Gilydd

Dros y blynyddoedd, mae'r Amgueddfa wedi cael enw da am ei hymroddiad i addysg a rhagoriaeth. Dyma'r sylfaen llwyddiant yr Amgueddfa fel 'sefydliad dysg'. Mae'n denu rhai o'r curaduron mwyaf proffesiynol a medrus ym Mhrydain, mae'n estyn allan at ysgolion a phrifysgolion ac yn trosglwyddo gwybodaeth am y casgliadau nôl i'r cyhoedd. Dros y degawdau nesaf, bydd yr Amgueddfa yn cael ei adnabod, i'r un graddau, am berthnasedd i gymdeithas a dyfeisgarwch. Yn rhan o'r agenda mae cynrychioli amrywiaeth hunaniaeth ddiwylliannol Cymru, hybu cynladwyedd yn lleol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol, a chefnogi'r gwaith o greu gwlad gwbl ddwyieithog. Mae cymorth ac ymrwymiad ein budd-ddeiliaid yn rhan annatod o'r ffordd y mae'r materion cyfoes hyn yn cael eu trafod a'u cyflwyno mewn ffordd ffres ac ymestynnol.

Yn ystod Gwanwyn 2005, cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus sylweddol er mwyn casglu safbwyntiau, sylwadau a breuddwydion ein budd-ddeiliaid ar ein Gweledigaeth ar gyfer y dyfodol, dan y teitl *Creu'r Dyfodol Gyda'n Gilydd*. Cymrodd tua 1,300 o bobl ran yn y broses a bydd yr ymateb a gafwyd yn dylanwadu ar ein cynlluniau ar gyfer y ddeng mlynedd nesaf ynglŷn â'r casgliadau, yr amgueddfeydd a budd-ddeiliaid. O ganlyniad, rydyn ni'n edrych ymlaen at roi'r trefniadau newydd ar gyfer ymgynghori a chyfrannu ar waith er mwyn sicrhau ein bod ni'n parhau i greu a mowldio dyfodol amgueddfeydd cenedlaethol Cymru gyda'n gilydd; yn parhau â'r datblygiadau cyfalaf sylweddol er mwyn gwella profiadau'r ymwelwyr yn yr Amgueddfa ac Oriel Genedlaethol, yr Amgueddfa Werin ac Amgueddfa'r Lleng Rhufeinig; ac yn datblygu a chyflwyno'r casgliadau er mwyn creu amrywiaeth ehangach fyth o brofiadau dysgu cofiadwy, yn ein hamgueddfeydd ac yn y byd ehangach.

Datblygiadau yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe (AGGA)

Mae AGGA yn cael ei ddatblygu ar y cyd â Dinas a Sir Abertawe fel project a fydd yn costio £33m. Bydd yr amgueddfa newydd yn cymryd lle hen Amgueddfa Diwydiant a Môr Cymru (ADMC) ac Amgueddfa Diwydiant a Môr Abertawe.

Cyflwynwyd ceisiadau am grantiau i gyrff cyllido er mwyn manteisio i'r eithaf ar y symiau a gafwyd o werthu safle ADMC. Cafwyd grantiau sylweddol gan Gronfa Dreftadaeth y Loteri (£11.1m), Cronfeydd Amcan 1 yr UE (£2.6m, a gaiff ei ddilyn gan £1.1m pellach), Awdurdod Datblygu Cymru (£2.5m) a Bwrdd Croeso Cymru (£1.6m). Ar ddiwedd y flwyddyn roedd angen codi £2.2m pellach, ond mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi cytuno i roi £6m i warantu'r project, gan gynnwys cymorth llif arian.

Mae'r gwaith yn parhau. Mae seilwaith yr adeilad wedi ei gwblhau a'r gwaith o osod yr arddangosfeydd yn mynd yn ei flaen yn dda. Disgwylir i'r Amgueddfa newydd gael ei throsglwyddo i AOCC ym mis Awst er mwyn profi'r adeilad, a chaiff yr Amgueddfa ei hagor yn swyddogol ar 17 Hydref 2005.

Project Gofal a Mynediad

Mae Cyngor AOCC wedi cytuno ar strategaeth a fydd yn golygu buddsoddi mewn gofal a mynediad i'r casgliadau ledled safleoedd yr Amgueddfa, yn fwyaf nodedig yn yr Amgueddfa Werin a'r Amgueddfa ac Oriel Genedlaethol, yn ogystal â'r Ganolfan Gadwraeth a Mynediad yn Nantgarw. Bydd hyn yn bodloni mwyafrif llethol amcanion AOCC o ran gofalu am y casgliadau, yn ogystal â dod a manteision ehangach o ran mynediad a lleihau'r angen am wahanu casgliadau oddi wrth eu hamgueddfeydd a'r staff sy'n gofalu amdanynt yn sylweddol. Mae hyn yn cyd-fynd ag argymhellion Adroddiad Archwilydd Cyffredinol Cymru ar Reoli Casgliadau yn AOCC, sy'n argymhell y dylid

ystyried materion cadwraeth a storio ochr yn ochr â materion hygyrchedd.

Mae cyfanswm cost y Cynllun yn debygol o fod tua £5.2m, gyda £3.5m oddi wrth Llywodraeth y Cynulliad. Gwnaed cais Rhan I am £1m i Gronfa Dreftadaeth y Loteri ar gyfer y rhannau o'r cynllun fydd yn digwydd yn yr Amgueddfa Werin, a disgwylir cael ymateb yn yr hydref. Mae'r gwaith wedi dechrau ar rai elfennau o'r cynllun, a disgwylir ei gwblhau yn 2007-08.

Gwelliannau i'r Ystâd

Mae AOCC wedi cwblhau adolygiad cynhwysfawr o safon ei ystâd, sydd wedi dangos y byddai angen buddsoddiad cyfalaf sylweddol er mwyn clirio'r llwyth o waith atgyweirio a chynnal-a-chadw sydd wedi cronni dros nifer o flynyddoedd oherwydd diffyg cyllid cyfalaf. Ers hynny mae Llywodraeth y Cynulliad wedi dyrannu £3m dros dair blynedd i fynd i'r afael â nifer o'r materion hyn mewn ffordd strategol. Penodwyd cwmni rheoli project i oruchwylio'r gwaith o gaffael y gwaith yma, ac mae cynllun project manwl yn cael ei ddatblygu er mwyn sicrhau bod y gwaith angenrheidiol yn cyd-fynd â phrojectau cyfalaf eraill yr amgueddfa.

Y Polisi ar Gronfeydd Cadw

Fel corff sy'n casglu ac yn cynnal casgliadau er mwyn cyflawni ei nodau a'i amcanion, mae'r polisi ar gronfeydd cadw'n berthnasol i gronfeydd arian i'w wario yn unig.

Ar hyn o bryd, mae'r polisi'n dibynnu ar awdurdod Cynulliad Cenedlaethol Cymru o dan Ddatganiad Rheolaeth a Memorandwm Cyllid AOCC sy'n cyfyngu ar y cronfeydd cadw i 5% o'i gyllideb. Mae hyn wedi codi o 2% o ddiwedd blwyddyn ariannol 2004-05 ymlaen. Dyma newid sydd i'w groesawu'n gynnes am ei fod yn helpu i ddiddymu'r arfer o wario mwy o arian ar ddiwedd blwyddyn ariannol ac am ei fod e'n galluogi AOCC i ddefnyddio balans diwedd y flwyddyn i leihau baich yr addasiadau i'r gyllideb o flwyddyn i flwyddyn ac i gyfrannu at ddatblygiadau cyfalaf sy'n croesi dyddiadau diwedd blwyddyn.

Mae cronfeydd preifat yn cael eu cynnal ar wahân a'u nodi yn y cyfrifon. Nid oes unrhyw derfyn cario drosodd ar y rhain, a pholisi AOCC yw adeiladu'r cronfeydd hyn a'u defnyddio ar brojectau a chynlluniau cyfalaf nad ydynt yn derbyn cyllid craidd.

Caiff elw'r is-gwmni masnachol sy'n llwyr eiddo i AOCC, sef Mentrau AOCC Cyfyngedig, ei ddefnyddio i ddarparu cyllid ychwanegol i dalu am nodau ac amcanion yr Amgueddfa. Ar adegau gall hyn olygu bod yr elw'n cael ei ail-fuddsoddi yn yr is-gwmni masnachu er mwyn gwella rhagor ar y canlyniadau masnachu. Bydd y trefniadau i drosglwyddo'r elw i'r Amgueddfa'n rhoi sylw priodol i gadw goblygiadau treth y gwaith masnachu mor isel â phosibl.

Mae AOCC yn paratoi cynllun tymor hir o ddatblygiadau cyfalaf ac adnewyddu ar ei safleoedd yn sgil proses y Weledigaeth. Er mwyn cyllido'r datblygiadau hyn yn rhannol, mae'n hanfodol bod yr hyblygrwydd mwyaf posibl yn hyn o beth, wrth gario arian ymlaen a chadw elw masnachol.

Cyfanswm Cronfeydd AOCC ar 31 Mawrth 2005 oedd £100,085,000. Mae dadansoddiad yn y nodiadau i'r Cyfrifon Ariannol.

Polisi a Pherfformiad Buddsoddiadau

Yr ymgynghorwyr buddsoddi annibynnol, Gerrard Cyf. sy'n buddsoddi cronfeydd preifat AOCC ar ei ran. Rydyn ni'n ddarbodus o ran risgiau, caiff y cronfeydd eu buddsoddi mewn portffolio risg canolig ac mae elfen sylweddol yn cael ei chadw mewn

---

buddsoddiadau arian parod. Caiff perfformiad y cronfeydd hyn ei adolygu'n rheolaidd. Cododd gwerth y portffolio o £1,524k i £1,696k yn ystod y flwyddyn. Roedd hyn ychydig yn uwch na chyfartaledd cynnydd buddsoddiadau o'r fath.

At hynny, cadwodd AOCC rodd a gafodd fel buddsoddiad ecwiti mewn deg cwmni da. Cododd gwerth y portffolio hwn o £65k i £73k yn ystod y flwyddyn.

Rheoli Risg

Mae Cyngor, Pwyllgorau a Chyfarwyddwyr AOCC yn ystyried y risgiau strategol, busnes a gweithredol sylweddol y mae'r Amgueddfa yn eu hwynebu yn barhaus ac mae wedi sefydlu Grŵp Rheoli Risgiau er mwyn sicrhau bod unrhyw beryglon yn cael eu hadolygu a'u nodi a bod trefniadau yn bodoli i leihau unrhyw risgiau sy'n codi. Bu'r mesurau hyn ar waith drwy gydol y flwyddyn yn unol â chanllawiau Pwyllgor Turnbull ac SORP 2000. At hynny, mae'r holl risgiau'n cael eu hadolygu bob blwyddyn fel rhan annatod o'r broses cynllunio corfforaethol, ac maen nhw'n bwydo'r cynllun archwilio mewnol.

Rhwymedigaethau Pensiwn

Mae gan AOCC gynllun pensiwn â buddion diffiniedig sydd ar gael i'r holl staff parhaol. Fel yr adroddwyd llynedd, fel y mwyafrif helaeth o gynlluniau o'r fath, mae cyfuniad o leihad yng ngwerth asedau'r cynllun ar ffurf Buddsoddiadau Ecwiti mewn blynyddoedd diweddar, a ffactorau eraill fel natur gyfnewidiol Bondiau a gwell cyfraddau disgwyliad oes, wedi arwain at ddiffyg ym mhriiad actwariaidd diweddaraf y cynllun.

Caiff manylion am sut caiff costau pensiwn eu cyfrif eu cynnwys yn nodiadau polisiâu cyfrifo'r cyfrifon. Mae nodyn 16 i'r Adroddiad Ariannol yn cynnwys y manylion datgelu y gofynnir amdanynt o dan Ddatganiad Ariannol 17, ac yn cymharu gwerth asedau'r cynllun heddiw â'i rhwymedigaethau posibl. Cyfrifwyd diffyg o £9.353m ar 31 Mawrth 2005. Roedd y gwerth hwn yn cynnwys nifer o ragdybiaethau ar sail canllawiau'r Trysorlys, y mae'n rhaid i AOCC gadw atynt. Mae ymgynghorydd actiwariadd yr Amgueddfa'n credu ei bod hi'n debygol y bydd y diffyg yn cynyddu'n sylweddol os caiff y canllawiau eu haddasu yn ystod y flwyddyn ariannol newydd er mwyn dangos cyflwr y farchnad ar y pryd. Mae datgelu'r diffyg yn llawn, fel sy'n ofynnol o dan FRS17, yn golygu dangos y diffyg yn y Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol a'r Fantolen.

Er na ddaw'r diffyg yn wirionedd am nifer sylweddol o flynyddoedd, dylid nodi bod AOCC yn chwilio am ffyrdd o fynd i'r afael ag e nawr. Gwelwyd cynnydd o 4.5% yng nghyfraniadau'r cyflogwr yn ystod y flwyddyn, a daeth hwb ariannol o du'r Cynulliad ar ddiwedd y flwyddyn ariannol. Ond yr unig ffordd i ennill tir gyda'r diffyg hwn fydd gwelliant sylweddol yn y Farchnad Ecwiti yn ystod y flwyddyn nesaf neu gyfraniad cyfalaf enfawr. Yn y cyfamser, bydd AOCC yn parhau i edrych ar y posibilrwydd o dynnu'r cynllun i mewn i Brif Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil, wrth gymryd rhywfaint o gysur o'r ffaith fod y diffyg yn y cynllun wedi cael ei gynnwys yn y diffyg posibl mewn pensiynau a nodwyd yng nghyfrifon Llywodraeth y Cynulliad, ac ar sicrwydd ysgrifenedig y Cynulliad caiff cyllid ei ddarparu o leiaf hyd at y lleiafswm angenrheidiol er mwyn galluogi AOCC i gyrraedd lefel y cyfraniadau statudol.

POLISIÂU STAFF

Cyfleoedd Cyfartal a chyflogi staff anabl

Mae AOCC yn gweithredu proses benodi di-wahaniaeth ac mae bob amser yn barod i ystyried ceisiadau gan bobl anabl a'u penodi. Yn fwy na hynny, rydyn ni'n gwneud pob ymdrech i sicrhau y darperir y cyfleusterau angenrheidiol i staff anabl fedru gweithio yn effeithiol. Hefyd, mae'r Cynllun Corfforaethol yn cynnwys buddsoddi mewn cyfleusterau cyhoeddus er mwyn sicrhau bod adeiladau a gwybodaeth AOCC yn fwy hygyrch i bobl anabl. Mae gweithgor, dan gadeiryddiaeth un o'r Cyfarwyddwr, yn sicrhau bod AOCC yn cyflawni unrhyw welliannau angenrheidiol i fodloni gofynion y ddeddfwriaeth gwahaniaethu ar sail anabled.

Yn ogystal â'i bolisi ar anabled, mae AOCC yn nodi yn ei bolisi ar Gyfleoedd Cyfartal ei fod 'wedi ymrwymo i ddileu pob math o gamwahaniaethu ac aflonyddu o fewn ei sefydliad'. Mae hyn yn cwmpasu rhyw, statws priodasol, anabled, lliw, hil a chenedl, tarddiad ethnig, cyfeiriadaeth rywiol, cyfrifoldeb teuluol, oedran a ffydd'.

Y camau a gymerwyd i gynnal neu ddatblygu'r dulliau o rannu gwybodaeth ac ymgynghori â staff

Mae AOCC wedi cydymffurfio â Rheolau Gwybodaeth ac Ymgynghori 2005 trwy ffurfioli'r cytundeb oedd yn bodoli eisoes, wedi ei gyd-lofnodi gan yr Undebau cydnabyddedig h.y. PCS, Prospect a'r FDA. Mae hyn yn sefydlu ein safbwynt cyfreithiol, sy'n cael ei ehangu gan bortffolio o brosesau galluogi, gan gynnwys cyfarfodydd staff, cyfarfodydd adran, gweithgorau, e-bost, y fewnwyd a dulliau anffurfiol o gyfathrebu fel y bo'n briodol.

Hyfforddi Staff

Mae AOCC wedi ymrwymo i ddarparu cyfleoedd i ddatblygu a hyfforddi ei holl staff er mwyn sicrhau:

- Eu bod yn gallu cyfrannu at amcanion cyffredinol AOCC mor effeithiol â phosibl
- Bod ganddynt gyfleoedd pwrpasol i ddatblygu'n bersonol a datblygu eu gyrfaoedd
- Eu bod yn cael cefnogaeth ar bob lefel gan reolwyr sydd â'r sgiliau, y wybodaeth a'r dealltwriaeth angenrheidiol
- Eu bod yn cael amrywiaeth o wybodaeth a sgiliau arbenigol a chyffredinol, er mwyn i AOCC ddatblygu gweithlu â sgiliau sylfaenol eang.

Polisi Talu

Mae AOCC yn talu pob aelod o staff trwy system gymeradwy o gyflogau a graddau a gynlluniwyd ac a gyflwynwyd yn benodol i sicrhau triniaeth deg a chyfiawn. Mae hyn yn cymryd lle'r hen system oedd wedi caniatáu anghydraddoldeb yn y berthynas rhwng swyddi a chyflogau ac rhwng cyflogau dynion a menywod. Cafodd y system newydd ei ddatblygu'n fewnol gan weithgor oedd yn cynnwys croesdoriad o staff a chynrychiolwyr yr undebau dan arweiniad yr Adran Adnoddau Dynol sydd wedi cael y cyfrifoldeb o gynnal y system.

Mae'n cwmpasu holl staff AOCC ar bob safle, ac eithrio'r Cyfarwyddwr Cyffredinol (y mae amodau ei benodiad yn cael eu cytuno gyda Chynulliad Cenedlaethol Cymru). Mae proses apêl annibynnol yn gweithredu i edrych ar y system graddio. Bob blwyddyn mae'r Adran Adnoddau Dynol yn ystyried cyflogau AOCC yn erbyn rhai cyffelyb allanol, newidiadau yn yr economi ac unrhyw anghydraddoedau mewnol sydd wedi datblygu. Caiff cylch neu argymhelliad cyflogau ei lunio drwy hyn. Caiff ei gyflwyno i Lywodraeth y Cynulliad am gymeradwyaeth a'i drafod gyda'r Undebau. Mae hyn yn arwain at becyn

---

newydd o gyflogau ac amodau newydd ar gyfer AOCC i gyd, sy'n aros mewn grym hyd at y cylch nesaf o drafodaethau.

Polisi Iaith Gymraeg

Mae AOCC wedi paratoi a gweithredu Strategaeth Prif-ffrydio'r Gymraeg ar gyfer 2004-05 a'r tu hwnt i adlewyrchu ein cefnogaeth gref i strategaeth Llywodraeth y Cynulliad, *Iaith Pawb: Cynllun Gweithredu Cenedlaethol ar gyfer Cymru Ddwieithog*.

Mae prif-ffrydio'n golygu ystyried y Gymraeg ym mhob rhan o'n gwaith ac ym mhopeth a wnawn, gyda'r nod o sicrhau ein bod yn manteisio ar bob cyfle i:

- hybu a chefnogi'r Gymraeg a lles siaradwyr Cymraeg
- cyfrannu at weledigaeth Llywodraeth y Cynulliad i greu Cymru ddwyeithog.

Mae Llywodraeth y Cynulliad wedi enwi Strategaeth Prif-ffrydio AOCC ar gyfer 2004-05 fel esiampl o arfer dda y dylai Cyrff Cyhoeddus eraill a Noddir gan y Cynulliad ei dilyn. Mae'r strategaeth hon bellach wedi cael ei hadolygu er mwyn adlewyrchu goblygiadau prif-ffrydio Cynllun Gweithredol AOCC ar gyfer 2005-06.

Yr Archwilydd

Archwilydd Cyffredinol Cymru sy'n archwilio'r cyfrifon yn ôl gofynion Adran 9 (8) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992. Mae manylion tâl yr archwilydd ar gyfer y flwyddyn ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2005 yn Nodyn 6 i'r Cyfrifon.

Prif Swyddfa

Prif swyddfa AOCC yw: Yr Amgueddfa ac Oriol Genedlaethol, Parc Cathays, Caerdydd CF10 3NP.

Prif Ymgynghorwyr

Bancwyr:	Lloyds TSB Bank CCC, Caerdydd
Cyfreithwyr:	Morgan Cole LLP, Caerdydd
Archwilwyr Mewnol:	PricewaterhouseCoopers LLP, Caerdydd
Rheolwyr Buddsoddiadau:	Gerrard Cyf., Caerdydd
Rheolwyr y Gronfa Bensiynau:	Mercer Human Resource Consulting, Bryste
Trethiant:	Deloitte & Touche LLP, Caerdydd

Michael Houlihan
Swyddog Cyfrifo a Chyfarwyddwr
Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd
ar 15 Awst 2005

G. Wyn Howells
Trysorydd,
ar ran y Cyngor
Cymeradwywyd a llofnodwyd
ar 15 Awst 2005

LLYS Y LLYWODRAETHWYR
(O 1 Ebrill 2004 i 15 Awst 2005)

LLYWYDD
Paul E. Loveluck CBE, YH

CYN-LYWYDD DIWETHAF
Mathew Prichard CBE, DL, BA

IS-LYWYDD
Dr Susan J. Davies BA

TRYSORYDD
G. Wyn Howells ACIB

AELODAU'R CYNGOR
nad ydynt yn aelodau o'r Llys
J. W. Evans CBE, MA
Yr Athro C. L. Jones OBE, FRSA
M. A. J. Salter FCA (hyd 28 Hydref 2004)
Jane Peirson Jones MA, FMA

PENODWYD GAN LYWODRAETH CYNULLIAD CYMRU
Dr P. T. Warren CBE, MA
Linda D. Quinn MSc
Yr Athro C. Malcolm Parry
Yr Athro D. Egan (hyd 9 Rhagfyr 2004)
H. R. C. Williams
Rhiannon Wyn Hughes MBE

LLYFRGELL GENEDLAETHOL CYMRU
Dr R. Brinley Jones

PRIFYSGOL CYMRU
Mair Waldo Thomas
Yr Athro J. King

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU
Y Cyng. G. Richards

AELODAU SENEDDOL CYMRU
W. Griffiths AS (hyd 5 Mai 2005)

PENODWYD GANY LLYS
D. Bowen Lewis
Dr W. B. Willott CB
C. Rowland
H. Mansfield
Yr Athro J. Last CBE
Dr Iolo ap Gwynn

CYNYRYCHIOLWYR AWDURDODAU LLEOL

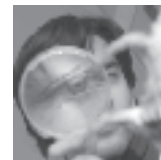
Y Cyng. J. G. Jenkins (hyd 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. R. W. Hughes (hyd 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. P. G. Larsen
Y Cyng. P. M. Thomas
Dr C. Grace (hyd 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. R. Francis-Davies (hyd 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. D. Rogers (hyd 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. J. A. H. Harries (hyd 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. R. Cass (hyd 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. R. H. Poole
Y Cyng. J. Huish (hyd 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. D. I. Bowen
Y Cyng. J. Austin (o 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. R. G. Harris (o 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. J. Major (o 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. J. M. Humberstone (o 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. Mrs E. McIlveen (o 2 Chwefror 2005)
Y Cyng. M. C. Wilkins (o 2 Chwefror 2005)

SEFYDLIADAU YNG NGHYMRUS

Cymdeithas Hynafiaethau Cymru:
Cyngor yr Eisteddfod Genedlaethol:

Cymdeithas Amgueddfa Genedlaethol Cymru:
Cyngor Amgueddfeydd Cymru:
TUC Cymru:
Cyngor CBI Cymru:
Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol:
Cyngor Celfyddydau Cymru:
Bwrdd Croeso Cymru:
Ymddiriedolaethau Bywyd Gwylt Cymru Cyf:
Cyngor Cefn Gwlad Cymru:
Cyngor Archaeoleg Prydain:
Ffederasiwn Amgueddfeydd ac Oriolau Cymru:

D. Moore (o 24 Chwefror 2005)
G. E. Humphreys (hyd 18 Hydref 2004)
R. Alun Evans (o 18 Hydref 2004)
H. Looker
Y Cyng. R. Francis-Davies
A. Wellington
Gwag
M. A. McLaggan
G. Talfan Davies
J. Jones
Gwag
Y Prif Weithredwr
F. L. Llewelyn
C. J. Delaney

Y CYNGOR

(O 1 Ebrill 2004 i 15 Awst 2005)

LLYWYDD

Paul E. Loveluck CBE, YH

CYN-LYWYDD DIWETHAF

Mathew Prichard CBE, DL, BA

IS-LYWYDD

Dr Susan J. Davies BA

TRYSORYDD

G. Wyn Howells ACIB

PENODWYD GAN LYWODRAETH CYNULLIAD CYMRU

Dr P. T. Warren CBE, MA

Yr Athro. D. Egan (hyd 9 Rhagfyr 2004)

H. R. C. Williams

Rhiannon Wyn Hughes MBE

PENODWYD GAN LYSY LLYWODRAETHWYR

D. Bowen Lewis

Dr W. B. Willott CB

Yr Athro J. Last CBE

Dr Iolo ap Gwynn

PENODWYD GANY CYNGOR

J. W. Evans CBE, MA

Yr Athro C. L. Jones OBE, FRSA

M. A. J. Salter FCA (hyd 28 Hydref 2004)

Jane Pierson Jones MA, FMA

BWRDD RHEOLI

(O 1 Ebrill 2004 i 15 Awst 2005)

Cyfarwyddwr Cyffredinol AOCC

Cyfarwyddwr Casgliadau ac Ymchwil

(Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol)

Cyfarwyddwr Cyllid

Cyfarwyddwr Amgueddfa Werin Cymru

Cyfarwyddwr yr Amgueddfa ac Oriel Genedlaethol

Cyfarwyddwr Gweithredol

Cyfarwyddwr Cyfathrebu

Michael Houlihan

Eurwyn Wiliam

Jon Sheppard

John Williams-Davies

Michael Tooby

Mark Richards

Robin Gwyn

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU'R CYNGOR A'R CYFARWYDDWR CYFFREDINOL

O dan adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Oriolau 1992, rhaid i Fwrdd Ymddiriedolwyr (Cyngor) Amgueddfa Genedlaethol Cymru baratoi datganiad o gyfrifon ar gyfer bob blwyddyn ariannol ar ffurf ac ar sail a bennir gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, gyda chaniatâd y Trysorlys. Caiff y cyfrifon eu paratoi i ddangos darlun gwir a theg o weithgareddau ariannol yr Amgueddfa yn ystod y flwyddyn a'i sefyllfa ariannol ar ddiwedd y flwyddyn.

Wrth baratoi'r cyfrifon rhaid i'r Ymddiriedolwyr:

- gadw at gyfarwyddyd cyfrifon Cynulliad Cenedlaethol Cymru gan gynnwys y gofynion cyfrifo a datgelu perthnasol, a'u defnyddio nhw a'r polisiau cyfrifo perthnasol mewn ffordd gyson;
- barnu ac amcangyfrif mewn ffordd resymol a chall;
- nodi a yw'r safonau cyfrifo a'r datganiadau o arferion cymeradwy perthnasol wedi cael eu dilyn a datgelu ac esbonio unrhyw eithriadau o bwys yn y datganiadau ariannol; a
- pharatoi'r datganiadau ariannol ar sail busnes hyfyw, oni bai ei bod yn amhriodol rhagdybio y bydd AOCC yn parhau i weithredu.

Mae Prif Swyddog Cyfrifo Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi dynodi mai'r Cyfarwyddwr Cyffredinol fydd Swyddog Cyfrifo Amgueddfa Genedlaethol Cymru. Mae Memorandwm Swyddogion Cyfrifo Cynulliad Cenedlaethol Cymru, a gyhoeddwyd gan y Trysorlys, yn disgrifio cyfrifoldebau perthnasol y Cyfarwyddwr Cyffredinol fel Swyddog Cyfrifo, gan gynnwys bod yn gyfrifol am sicrhau priodoldeb a rheoleidd-dra'r cyllid cyhoeddus y mae'n atebol amdano a chadw cofnodion priodol. Mae'r Cyfarwyddwr Cyffredinol hefyd yn gyfrifol am gadw'r datganiad o gyfrifon yn gyfoes lle bo hwnnw'n cael ei gyhoeddi'n electronig.

DATGANIAD AR Y SYSTEM REOLI FEWNOL

1. Cwmpas y cyfrifoldeb

Mae'r Swyddog Cyfrifo a'r Ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gadw system rheoli fewnol gadarn sy'n helpu i wireddu'r polisiau, y nodau ac amcanion a bennwyd gan y Cyngor ar gyfer Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru, a hynny wrth amddiffyn y cronfeydd a'r asedau cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifo yn bersonol gyfrifol amdanynt yn unol â'r cyfrifoldebau a roddwyd iddo o ran Cyfrifon y Llywodraeth.

2. Pwrpas y system reoli fewnol

Bwriad y system reoli fewnol yw rheoli yn hytrach na dileu unrhyw risg o fethu â chyflawni polisiau, nodau ac amcanion; nid yw'n rhoi sicrwydd llwyr o effeithiolrwydd ond mae'n cynnig sicrwydd rhesymol.

Wrth wraidd y system rheoli fewnol mae fframwaith o wybodaeth gyson i reolwyr, rheoliadau ariannol, trefniadau gweinyddol, gan gynnwys rhannu dyletswyddau a dirprwyo ar wahanol lefelau yn ôl cyfarwyddyd Trysorlys ei Mawrhydi, Llywodraeth Cynulliad Cymru a Chyngor Amgueddfa Genedlaethol Cymru (yr Ymddiriedolwyr). Proses barhaus yw hon i nodi a blaenoriaethu'r risgiau i gyflawni polisiau, nodau ac amcanion AOCC, pwysu a mesur tebygolrwydd y risgiau hyn a'u heffaith, a'u rheoli mewn ffordd effeithlon, effeithiol a darbodus. Roedd y system rheoli fewnol yn gweithredu drwy gydol y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2005, a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad a'r cyfrifon blynyddol, ac mae'n cyd-fynd â chanllawiau'r Trysorlys.

3. Gallu i ymdrin â risg

Cyfrifoldeb y Bwrdd Rheoli yw rheoli risg o ddydd i ddydd, ac mae'r Grŵp Rheoli Risg yn cyflawni'r adolygiadau ffurfiol. Mae'r is-bwyllgor Adolygu Perfformiad y Cyngor a'r Pwyllgor Archwilio annibynnol yn astudio'r adolygiadau hyn. Drwy dynnu ar brofiad yr archwilwyr mewnol sy'n mynychu'r adolygiadau risg, a thrwy brofiad aelodau annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio, mae'r broses yn cael ei hadnewyddu'n barhaus trwy gymharu â sefydliadau eraill.

4. Y Fframwaith Risgiau

Grŵp trawsadrannol penodol sy'n cyflawni'r adolygiadau Rheoli Risg ac yn adolygu cynnydd wrth reoli risgiau mawr, gan gynnwys diogelwch parhaus casgliadau'r Amgueddfa. Mae'r grŵp yma'n trafod yn gyson unrhyw newidiadau a allai fygwth cyflawni nodau AOCC gyda phob Pennaeth Adran. Yn ogystal, mae'r Cyngor, a'r Pwyllgorau Adolygu Perfformiad ac Archwilio yn gofyn i'r grŵp ystyried risgiau penodol posibl.

Mae'r Polisi a Chanllawiau Rheoli Risg yn gosod y fframwaith swyddogaethau a chyfrifoldebau rheoli risg ynghyd â chanllawiau adnabod, asesu, monitro a rheoli risg.

---

5. Adolygiad o effeithiolrwydd

Y Swyddog Cyfrifo sy'n gyfrifol am adolygu effeithiolrwydd y system reoli fewnol hefyd. Mae gwaith y Bwrdd Rheoli, y Grŵp Rheoli Risgiau, yr archwilwyr mewnol, yr Ymddiriedolwyr a'r Pwyllgor Archwilio – sy'n goruchwyllo gwaith yr archwilwyr mewnol – a sylwadau archwilwyr allanol eraill yn eu llythyrau rheoli ac adroddiadau eraill yn bwydo'r gwaith o adolygu effeithiolrwydd y system rheoli fewnol. Mae yna gynllun i fynd i'r afael ag unrhyw wendidau sy'n codi ac i sicrhau gwelliannau parhaus.

Mae AOCC wedi sefydlu'r prosesau canlynol i ategu'r fframwaith rheoli risgiau er mwyn cynnal system effeithiol o reolaeth fewnol:

- Systemau cyllidebu cynhwysfawr gyda chyllideb flynyddol sy'n cael ei chymeradwyo gan yr Ymddiriedolwyr a'i hadolygu'n rheolaidd gan y Rheolwyr, y Cyfarwyddwyr a'r Ymddiriedolwyr, ar ffurf adroddiadau ariannol chwarterol sy'n disgrifio perfformiad ariannol yn erbyn y rhagolygon;
- Pennu targedau er mwyn mesur perfformiad ariannol a pherfformiad arall a monitro'r cynnydd yng nghyfarfodydd chwarterol y Pwyllgor Adolygu Perfformiad;
- Canllawiau clir ar gyfer rheoli buddsoddiadau cyfalaf;
- Adroddiadau chwarterol i'r Cyngor gan Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio;
- Adroddiadau cyson gan yr archwilwyr mewnol yn ôl safonau a bennir yn Llawlyfr Archwilio Mewnol y Llywodraeth, sy'n cynnwys barn annibynnol yr Archwilydd Mewnol ar ba mor ddigonol ac effeithiol yw'r system rheoli fewnol ac yn rhoi argymhellion ar gyfer gwella.

Michael Houlihan
Swyddog Cyfrifo a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd
ar 15 Awst 2005

G. Wyn Howells
Trysorydd, ar ran y Cyngor
Cymeradwywyd a llofnodwyd
ar 15 Awst 2005

TYSTYSGRIF AC ADRODDIAD ARCHWILYDD CYFFREDINOL CYMRU I AELODAU CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU

Rwy'n tystio fy mod i wedi archwilio'r datganiadau ariannol ar dudalennau 19 i 36 dan Adran 9(4) o Ddeddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992. Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi cael eu paratoi o dan y confensiwn cost hanesyddol fel y'i diwygiwyd gan yr adbrisiad o asedau sefydlog a'r polisïau cyfrifo a ddisgrifir ar dudalennau 22 a 23.

Cyfrifoldebau'r Cyngor, y Cyfarwyddwr Cyffredinol a'r Archwilwyr

Fel y disgrifiwyd ar dudalen 14, mae'r Cyngor a Chyfarwyddwr Cyffredinol Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru, fel y Swyddog Cyfrifo, yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a chyfarwyddyd Cynulliad Cenedlaethol Cymru a wnaed odanynt, ac am sicrhau rheoleidd-dra trafodion ariannol. Mae'r Cyngor a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol hefyd yn gyfrifol am baratoi gweddill cynnwys yr adroddiad blynyddol. Mae fy nghyfrifoldebau i, fel archwiliwr annibynnol, wedi eu sefydlu drwy statud. Rwy'n cadw safonau a chanllawiau'r Bwrdd Arferion Archwilio mewn golwg ynghyd â'r canllawiau moesol sy'n berthnasol i'r proffesiwn archwilio.

Byddaf yn adrodd fy marn ynghylch p'run a yw'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun gwir a theg ac a gawsant eu paratoi'n briodol yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a'r cyfarwyddyd a wnaed yn ôl y gofynion hynny gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Byddaf yn adrodd fy marn o ran a gafodd y gwariant a'r incwm, ym mhob modd perthnasol, eu cymhwyso ar gyfer y dibenion a fwriadwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, ac a yw'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Byddaf hefyd yn adrodd os yw'r Rhagair yn anghyson â'r datganiadau ariannol yn fy marn i, os na fydd yr Amgueddfa wedi cadw cofnodion cyfrifo priodol, neu os na fyddaf yn derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau angenrheidiol ar gyfer fy archwiliad.

Byddaf yn ystyried a yw'r datganiad ar dudalennau 15 ac 16 yn dangos bod yr Amgueddfa wedi cydymffurfio â chanllawiau 'llywodraethu corfforaethol: datganiad ar system rheolaeth ariannol fewnol' y Trysorlys. Byddaf yn nodi os nad yw'n bodloni gofynion y Trysorlys, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall rwy'n ymwybodol ohoni o archwilio'r datganiadau ariannol. Nid oes gofyn i mi ystyried, ac nid wyf wedi ystyried, a yw Datganiad y Swyddog Cyfrifo ar Reoli Mewnol yn cwmpasu'r holl risgiau. Hefyd nid oes gofyn i mi roi barn ar effeithiolrwydd trefniadau llywodraethu corfforaethol yr Amgueddfa na'i threfniadau risg a rheoli.

Sail y farn

Cyflawnais fy archwiliad yn unol â Safonau Archwilio'r Deyrnas Unedig a gyhoeddwyd gan y Bwrdd Arferion Archwilio. Mae'n cynnwys archwiliad, ar sail profion, o'r dystiolaeth sy'n berthnasol i symiau, datgeliadau a rheoleidd-dra'r trafodion ariannol a gynhwysir yn y datganiadau ariannol. Mae'n cynnwys asesiad o'r amcangyfrifon a'r dyfarniadau sylweddol y mae'r Cyngor a'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn eu gwneud wrth baratoi'r datganiadau ariannol, ac a yw'r polisïau cyfrifo yn briodol i amgylchiadau'r Amgueddfa, yn cael eu harfer yn gyson ac yn cael eu datgelu mewn digon o fanylder.

Cynlluniais a chyflawnais fy archwiliad er mwyn casglu'r holl wybodaeth ac esboniadau oedd eu hangen yn fy marn i er mwyn darparu tystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y datganiadau ariannol yn rhydd o gamfynegiant materol; boed hynny'n anfwriadol, neu drwy dwyll neu fathau eraill o afreoleidd-dra, bod y gwariant a'r incwm wedi cael ei ddefnyddio at y diben a fwriadwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru a bod y trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli. Wrth ffurfio fy marn

---

rwyf hefyd wedi gwerthuso'n gyffredinol addasrwydd y dull o gyflwyno'r wybodaeth yn y datganiadau ariannol.

Y Farn

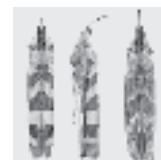
Yn fy marn i:

- mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa Amgueddfeydd ac Orielau Cenedlaethol Cymru a'r Grŵp ar 31 Mawrth 2005, o'r adnoddau a ddaeth i mewn a'r modd y cawsant eu defnyddio a llif arian y Grŵp ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar y dyddiad hwnnw, ac fe'u paratowyd yn unol â Deddf Amgueddfeydd ac Orielau 1992 a chyfarwyddyd a wnaed odani gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru; ac
- ym mhob ffordd faterol, mae'r gwariant a'r incwm wedi cael eu defnyddio at y diben a fwriadwyd gan Lywodraeth Cynulliad Cymru ac mae'r trafodion ariannol yn cydymffurfio â'r awdurdodau sy'n eu rheoli.

Nid oes unrhyw sylwadau gennyf i'w cyflwyno ar y datganiadau ariannol hyn.

Jeremy Colman
Archwilydd Cyffredinol Cymru
22 Awst 2005

Swyddfa Archwilio Cymru
2-4 Park Grove
Cardiff
CF10 3PA

CYFRIFLEN GYFUNOL O WEITHGAREDDAU ARIANNOL Y FLWYDDYN DDAETH I BEN 31 MAWRTH 2005

	Nodyn	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2004-05	2003-04
		Cyfyngedig £'000	Digfyngiad £'000	Cyfyngedig £'000	Digfyngiad £'000	Cyfanswm £'000	Cyfanswm £'000
ADNODDAU I MEWN							
Rhoddion a Chymynroddion	2	76	2	505	112	695	613
Gweithgareddau Datblygu Gwrthrychau:							
Grantiau	3	3,056	18,364	0	0	21,420	21,486
Gweithgareddau Codi Arian:							
Incwm o Fuddsoddi		0	0	63	20	83	63
Incwm o'r is-gwmni masnachol	4	0	1,667	0	0	1,667	1,285
Incwm Arall	5	19	857	51	5	932	1,536
		19	2,524	114	25	2,682	2,884
CYFANSWM YR ADNODDAU I MEWN		3,151	20,890	619	137	24,797	24,983
ADNODDAU A WARIWYD	6&7						
Cost Codi Arian							
Codi Arian a Chyhoeddusrwydd		46	2,482	0	196	2,724	2,354
Gwariant Elusennol:							
Cost Gweithgareddau Datblygu Gwrthrychau:							
Casgliadau a Chadwraeth		906	3,413	220	25	4,564	5,188
Ymchwil		184	955	0	0	1,139	1,171
Arddangosfeydd ac Addysg		589	2,044	220	25	2,878	3,742
		1,679	6,412	440	50	8,581	10,101
Costau Cynnal		681	10,229	0	0	10,910	10,114
Costau Rheoli a Gweinyddu		85	1,423	12	101	1,621	1,350
		2,445	18,064	452	151	21,112	21,565
Cost Ariannu Pensiynau	16	0	474	0	0	474	492
CYFANSWM A WARIWYD		2,491	21,020	452	347	24,310	24,411
CYFRAN O'R FENTER AR Y CYD	8	5,884	0	0	0	5,884	4,368
ADNODDAU NET I MEWN							
CYN COSTAU ENWOL		6,544	(130)	167	(210)	6,371	4,940
Cost enwol cyfalaf		(3,365)	385	0	0	(2,980)	(2,478)
ADNODDAU NET I MEWN/(ALLAN)							
CYN TROSGLWYDDIADAU		3,179	255	167	(210)	3,391	2,462
Gwyrddroi cost enwol cyfalaf		3,365	(385)	0	0	2,980	2,478
ADNODDAU NET I MEWN							
AR GYFER Y FLWYDDYN ARIANNOL		6,544	(130)	167	(210)	6,371	4,940
Enillion heb eu gwireddu ar adbrisiu asedau sefydlog at ddefnydd Elusennol	9	9,625	19	98	12	9,754	406
Enillion wedi/heb eu gwireddu ar brisiu buddsoddiadau ar y farchnad	11	0	0	125	55	180	306
Enillion actwariaidd ar y cynllun pensiwn â buddion diffiniedig	16	0	6,494	0	0	6,494	1,110
SYMUDIAD NET YN Y CRONFEYDD YN YSTOD Y FLWYDDYN ARIANNOL		16,169	6,383	390	(143)	22,799	6,762
BALANS Y GRONFA AR 1 EBRILL 2004	17	88,061	(14,191)	2,792	624	77,286	70,524
BALANS Y GRONFA AR 31 MAWRTH 2005	17	104,230	(7,808)	3,182	481	100,085	77,286

Mae'r holl weithgareddau'n parhau

Cofnodwyd cynnydd net anghyfunol o £22,801,000 mewn cronfeydd yn Natganiad Gweithgareddau Ariannol yr Amgueddfa yn 2004-05 (£6,754,000 yn 2003-04)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 22 i 36 yn rhan o'r cyfrifon.

MANTOLEN GYFUNOL AR 31 MAWRTH 2005

	Nodyn	AOCC		Cyfunol	
		2005 £'000	2004 £'000	2005 £'000	2004 £'000
ASEDAU SEFYDLOG					
Asedau Diriaethol	9	88,370	79,101	88,374	79,109
Asedau Treftadaeth	10	5,512	4,763	5,512	4,763
Cyfran o'r Fenter ar y cyd:	8				
Cyfran o'r asedau gros		12,244	7,286	12,244	7,286
Cyfran o'r rhwymedigaethau gros		(369)	(1,295)	(369)	(1,295)
		11,875	5,991	11,875	5,991
Buddsoddiadau	11	1,769	1,589	1,769	1,589
		107,526	91,444	107,530	91,452
ASEDAU CYFOES					
Stoc	12	113	147	431	455
Dyledwyr i dalu cyn pen 12 mis	13	1,966	1,561	1,456	1,292
Arian yn y banc ac arian parod		526	751	877	831
		2,605	2,459	2,764	2,578
CREDYDWYR					
Symiau sy'n ddyledus o fewn un flwyddyn	14	(730)	(829)	(835)	(896)
ASEDAU CYFOES NET		1,875	1,630	1,929	1,682
CYFANSWM YR ASEDAU LLAI'R RHWYMEDIGAETHAU CYFOES		109,401	93,074	109,459	93,134
CREDYDWYR					
Symiau sy'n ddyledus ar ôl un flwyddyn	15	(21)	(31)	(21)	(31)
ASEDAU NET HEB GYNNWYS RHWYMEDIGAETHAU'R CYNLLUN PENSIWN		109,380	93,043	109,438	93,103
Rhwymedigaethau i'r cynllun â buddion diffinedig	16	(9,353)	(15,817)	(9,353)	(15,817)
ASEDAU NET GAN GYNNWYS RHWYMEDIGAETHAU'R CYNLLUN PENSIWN		100,027	77,226	100,085	77,286
CRONFEYDD	17				
Cronfeydd Cyhoeddus Cyfyngedig		104,230	88,061	104,230	88,061
Cronfeydd Cyhoeddus Digyfyngiad		1,487	1,566	1,545	1,626
Cronfa Bensiynau		(9,353)	(15,817)	(9,353)	(15,817)
Cyfanswm y Cronfeydd Cyhoeddus Digyfyngiad		(7,866)	(14,251)	(7,808)	(14,191)
Cronfeydd Preifat Cyfyngedig		3,182	2,792	3,182	2,792
Cronfeydd Preifat Digyfyngiad		481	624	481	624
		100,027	77,226	100,085	77,286

Llofnodwyd ar ran yr Ymddiriedolwyr gan

Michael Houlihan
Swyddog Cyfrifo a Chyfarwyddwr Cyffredinol
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 15 Awst 2005

G. Wyn Howells
Trysorydd, ar ran y Cyngor
Cymeradwywyd a llofnodwyd ar 15 Awst 2005

Mae'r nodiadau ar dudalennau 22 i 36 yn rhan o'r cyfrifon.

CYFRIFLEN LLIF ARIAN GYFUNOL AR GYFERY FLWYDDYN DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2005

	Nodyn	AOCC		Cyfunol	
		2004-05 £'000	2003-04 £'000	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Llif Arian Net i mewn o Weithgareddau Gweithredol	18	1,416	2,528	1,686	2,612
Gwariant Cyfalaf a Buddsoddiadau Ariannol	19	(1,641)	(2,770)	(1,641)	(2,774)
Cynydd/(Lleihad) mewn Arian	20	(225)	(242)	45	(162)

Mae'r nodiadau ar dudalennau 22 i 36 yn rhan o'r cyfrifon hyn.

NODIADAU AR Y CYFRIFON AR GYFER Y FLWYDDYN A DDAETH I BEN AR 31 MAWRTH 2005

1. Polisiau Cyfrifo

1.1 Y Sail Cyfrifo

Paratowyd y Cyfrifon o dan y confensiwn cost hanesyddol, sydd wedi'i addasu i gynnwys adbrisiad o'r asedau sefydlog diriaethol yn eu gwerth i'r Amgueddfa. Fe'u paratowyd yn unol â'r Cyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chaniatâd y Trysorlys. Heb gyfyngu ar y wybodaeth sy'n cael ei rhoi, mae'r Cyfrifon yn bodloni gofynion cyfrifo a datgelu'r Datganiad o Arferion a Argymhellir (SORP 2000), Cyfrifo ac Adrodd gan Elusennau a gyhoeddwyd gan Gomisiynwyr Elusennau Cymru a Lloegr, a'r datganiadau cyfrifo a gyhoeddwyd neu a fabwysiadwyd gan y Bwrdd Safonau Cyfrifo, lle bo'r gofynion hynny'n briodol. Mae'r Trysorlys wedi cadarnhau y gallai'r eithriadau i'r SORP Elusennau fod yn berthnasol o ran yr angen am ddatgelu cost hanesyddol asedau diriaethol. Mae'r cyfrifon yn cydymffurfio'n llwyr â Safon Adrodd Ariannol 17 – Budd-daliadau Ymddeol.

1.2 Mentrau ar y Cyd

Mae'r Amgueddfa a Chyngor Dinas a Sir Abertawe yn ddau bartner cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe (AGGA) Cyf., cwmni cyfyngedig dan warant heb gyfran cyfalaf. Mae canlyniadau'r fenter ar y cyd wedi cael eu cynnwys yn y datganiadau ariannol ac fe'u cyfrifwyd gan ddefnyddio'r dull ecwiti gros.

1.3 Yr Is-gwmni

Mae'r Amgueddfa yn gweithredu is-gwmni masnachu sy'n llwyr eiddo iddi o'r enw Mentrau Amgueddfeydd ac Oriolau Cenedlaethol Cymru (Mentrau AOCC) Cyf., a elwid gynt yn Matchtake Ltd. Mae canlyniadau masnachu'r cwmni wedi cael eu cynnwys yn y datganiadau ariannol cyfunol. Cafwyd barn archwilio ddiamod ar gyfrifon Mentrau AOCC ar gyfer y flwyddyn hyd 31 Mawrth 2005.

1.4 Adnoddau a Gafwyd

Caiff yr holl incwm ei gydnabod yn y Datganiad o Weithgareddau Ariannol os yw'n bodloni'r amodau ar gyfer ei dderbyn. Caiff unrhyw grantiau eu credydu i'r Datganiad o Weithgareddau Ariannol wrth eu derbyn. Caiff incwm ar gyfer gwasanaethau ei gredydu wrth ddarparu'r gwasanaeth. Rhoddir cyfrif am roddion a chymynroddion os ydynt yn bodloni'r amodau ar gyfer eu derbyn.

1.5 Adnoddau a Wariwyd

Caiff gwariant ei ddyrannu ar draws 6 phennawd gwariant ar sail penodi staff, arwynebedd llawr neu drwy ddyraniad uniongyrchol fel y bo'n briodol. Mae'r gwariant ar godi arian yn berthnasol i'r holl adnoddau a gafwyd.

1.6 Asedau Sefydlog Diriaethol ac Asedau Treftadaeth

Caiff peiriannau, offer, cyfarpar a dyfeisiau eu prisio ar sail cost adnewyddu ar ôl dibrisiant. Caiff eiddo ar brydles a rhydd-ddaliad ei brisio ar sail cost adnewyddu ar ôl dibrisiant ac eithrio'r Ganolfan Gasgliadau yn Nantgarw sy'n cael ei brisio ar sail ei gwerth ar y farchnad agored. Caiff unrhyw waith cynnal-a-chadw bob dydd mewn perthynas â'r eiddo hwn ei ddileu yn ystod y flwyddyn pan gwneir y gwaith.

Ers 1 Ebrill 2001, mae'r asedau treftadaeth a brynwyd drwy grant sbesimenau neu a gyflwynwyd i'r Amgueddfa wedi cael eu cyfalafu ar sail cost hanesyddol. Yn unol â chyfarwyddyd cyfrifon y Trysorlys, nid yw asedau a ddaeth i feddiant cyn 1 Ebrill 2001 wedi cael eu cyfalafu ac ym marn yr Ymddiriedolwyr mae cost prisio'r rhain yn afresymol.

Ni chaiff eitemau cyfalaf â chost o lai na £5,000 eu cyfalafu. Caiff asedau eu hailbriso'n broffesiynol bob 5 mlynedd ac yn y cyfamser, caiff unrhyw asedau eu hadbriso gan ddefnyddio mynegeion (ag eithrio adnoddau TG nad sy'n cael eu mynegeo) yn ogystal ag adolygiad blynyddol o rwystrau gan reolwyr.

Caiff asedau ar brydles eu prasio ar sail llinell syth dros dymor y brydles.

1.7 Dibrisiant

Caiff dibrisiant ei godi ar sail asedau sefydlog diriaethol (ag eithrio asedau tir ar rydd-ddaliad a threftadaeth). Mae'r prif gyfraddau, gan ddefnyddio'r dull llinell syth, fel a ganlyn:

Bydd eiddo rhydd-ddaliad ac eiddo ar brydles hir yn dibrisio yn ystod ei oes ddefnyddiol sef rhwng 50 a 125 mlynedd.

Yn unol â chaniatâd SORP Elusennau 2000, nid yw asedau treftadaeth yn dibrisio. Barn yr Ymddiriedolwyr yw bod gwerth gweddillol gweithiau celf yn uwch na'r gwerth cadw ac mae oes ddefnyddiol ddisgwyliedig asedau treftadaeth eraill mor hir nad yw dibrisiant yn faterol.

Bydd peiriannau, offer, cyfarpar a dyfeisiau'n dibrisio dros 5-10 mlynedd. Mewn achosion penodol, er enghraifft yn achos eitemau sy'n destun newidiadau technegol neu lle bo ffactor darvoudol uchel, caiff cyfnod o 3 blynedd ei ddefnyddio. Mae'n bosibl y bydd gan rai eitemau penodol eraill gyfnod dibrisio hirach.

1.8 Cronfeydd

Mae Cronfeydd Cyhoeddus a Phreifat Difyfyngiad ar gael i'w defnyddio, yn ôl disgrisiwn yr Ymddiriedolwyr, i hyrwyddo amcanion cyffredinol yr Amgueddfa.

Y Cronfeydd Cyfyngedig Cyhoeddus yw'r Grantiau Cyfalaf a'r Grantiau Prynu Sbesimenau sy'n dod oddi wrth Lywodraeth Cynulliad Cymru a chyrff eraill y Llywodraeth.

Cronfeydd Cyfyngedig Preifat yw'r cronfeydd sy'n dibynnu ar gyfyngiadau penodol a bennir gan gyfranwyr. Rhaid i'r cronfeydd hyn gyd-fynd â'u gweithredoedd sefydlu.

1.9 Stoc

Mae'r Amgueddfa'n cadw stoc o gyhoeddiadau ac eitemau eraill i'w gwerthu yn ei siopau. Caiff y rhain eu prasio ar isafswm y gost a'r gwerth net y maent yn ei dynnu.

1.10 Buddsoddiadau

Dangosir buddsoddiadau yn ôl eu gwerth ar y farchnad. Polisi yr Amgueddfa yw cadw cofnodion prasio cyfoes, felly pan fo buddsoddiadau yn cael eu gwerthu nid oes enillion na cholledion mewn perthynas â blynyddoedd blaenorol. O ganlyniad nid yw'r Datganiad o Weithgarwch Ariannol yn gwahaniaethu rhwng addasiadau prasio yn ymwneud â gwerthiant a'r rhai yn ymwneud â daliannau parhaus gan iddynt gael eu trin fel newidiadau yng ngwerth portffolio buddsoddiad drwy gydol y flwyddyn.

1.11 Gwaith Ymchwil a Datblygu

Caiff gwariant ar waith ymchwil a datblygu ei osod yn erbyn y Datganiad o Weithgarwch Ariannol ar gyfer y flwyddyn o dan sylw.

1.12 Trethiant

Mae Cyllid y Wlad wedi rhoi statws elusen i'r Amgueddfa, ond codir Treth Gorfforaeth ar Fentrau AOCC Cyf.

1.13 Pensiynau

Caiff cyfraniadau at Gynllun Pensiwn Amgueddfa Genedlaethol Cymru eu codi yn erbyn y Datganiad o Weithgarwch Ariannol er mwyn gwasgaru cost pensiynau dros fywyd gwaith y gweithwyr. Cyfrifir y gost yn ôl y Datganiad o Weithgarwch Ariannol ar sail y costau gwasanaethu fel y'u cyfrifir gan actwari'r cynllun.

1.14 Cost Cyfalaf

Mae Cyfrifon y Llywodaeth yn gofyn am gynnwys cost dybiannol cyfalaf, a gyfrifir drwy osod canran o 3.5% ar y cyfalaf cyhoeddus cyfartalog. Mae cost taliadau cyfalaf yn mesur adenillion priodol ar ecwiti'r trethdalwyr.

1.15 Deilliannau

Nid oes unrhyw fenthyciadau gan AOCC ac mae'r dibynnu'n bennaf ar grantiau'r Llywodraeth o ran ei anghenion arian parod. Mae'r holl asedau a rhwymedigaethau materol wedi eu nodi mewn punnoedd sterling, ac nid ydynt yn agored i risgiau o ran llog nac arian breiniol.

2. Rhoddion a Chymynroddion

	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Rhoddion ar ffurf asedau	0	64
Rhoddion eraill	695	549
	695	613

3. Grantiau a Gafwyd

	Cyfyngedig Cyhoeddus £'000	Cyhoeddus Digyfngiad £'000	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Cymorthdal Refeniw	0	18,261	18,261	16,924
Cymorthdal Prynu Sbesimenau	1,043	0	1,043	1,075
Cymorthdal Cyfalaf	1,358	0	1,358	775
Grantiau gan gyrff eraill y Llywodraeth	655	103	758	2,712
	3,056	18,364	21,420	21,486

Cafodd yr Amgueddfa gyfanswm o £20,662,000 o grantiau gan Lywodraeth Cynulliad Cymru (£18,774,000 yn 2003-04), sy'n cynnwys Cymorthdal Refeniw, Cyfalaf a Phrynu Sbesimenau. Roedd swm o £637,000 mewn hawliau cymorthdal ar gyfer 2004-05 heb ei gymryd gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 31 Mawrth 2005 ond caiff ei gymryd a'i ddefnyddio yn ystod 2005-06.

Roedd y grantiau a gafwyd gan gyrff eraill y Llywodraeth yn cynnwys: Cronfa Dreftadaeth y Loteri £639,000 (£2,302,000 yn 2003-04); Yr Undeb Ewropeaidd £46,000 (£249,000 yn 2003-04); Bwrdd Croeso Cymru £Dim (£159,000 yn 2003-04) a grantiau eraill o £73,000 (£2,000 yn 2003-04).

4. Is-gwmni Masnachol

Mae gan AOCC is-gwmni masnachol sy'n llwyr eiddo iddo ac sy'n gwmni corfforedig yn y DU. Prif waith Mentrau AOCC Cyf. yw gwerthu nwyddau yn holl siopau adwerthu AOCC; masnachfreiniau arlwyaeth; parcio; trwyddedu delwau; llogi corfforaethol; archebion post ac elw o werthiant yr arddangosfeydd. Mae Mentrau AOCC Cyf. yn dychwelyd cyfran o'i elw i AOCC ar ffurf rhoddion cymorth. Ceir crynodeb o'u canlyniadau masnachu isod.

	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Trosiant	1,485	1,146
Costau gwertu	(1,087)	(970)
Elw Gros	398	176
Costau gweinyddu	(238)	(230)
Incwm gweithredu arall	164	132
Llai costau uniongyrchol	(22)	0
Elw ar weithgareddau arferol cyn llog	302	78
Llog derbyniadwy	18	6
Llog taladwy	(18)	(15)
Elw ar weithgareddau arferol cyn trethi	302	69
Trethi ar elw gweithgareddau pob dydd	0	0
Elw ar gyfer y flwyddyn ariannol	302	69
Rhoddion cymorth sy'n daladwy i AOCC	(304)	(61)
Elw a gedwir ar gyfer y flwyddyn	(2)	8

5. Incwm Arall

	Cronfeydd Cyhoeddus		Cronfeydd Preifat		2004-05 £'000	2003-04 £'000
	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000	Cyfyngedig £'000	Digyfyngiad £'000		
Grantiau ymchwil a chyfraniadau at gostau'r Amgueddfa	0	266	0	0	266	859
Gweithgareddau ar safleoedd	0	490	0	0	490	548
Gweithgareddau o ran y casgliadau	19	52	0	0	71	48
Llog Banc	0	26	12	5	43	26
Nawdd	0	3	39	0	42	27
Arall	0	20	0	0	20	28
	19	857	51	5	932	1,536

6. Cyfanswm yr Adnoddau a Wariwyd

(a) AOCC

	Costau Staff £'000	Costau Uniongyrchol £'000	Dibrisiant £'000	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Cost Codi Arian					
Codi Arian a Chyhoeddusrwydd	783	529	47	1,359	1,139
Gwariant Elusennol:					
Cost Gweithgareddau Datblygu Gwrthrychau:					
Casgliadau a Chadwraeth	2,719	1,639	206	4,564	5,188
Ymchwil	764	316	59	1,139	1,171
Arddangosfeydd ac Addysg	789	2,028	61	2,878	3,742
	4,272	3,983	326	8,581	10,101
Costau Cynnal	9,029	1,184	697	10,910	10,114
Costau Rheoli a Gweinyddu	1,222	312	87	1,621	1,350
	14,523	5,479	1,110	21,112	21,565
Cost Ariannu Pensiynau	474	0	0	474	492
Cyfanswm a Wariwyd	15,780	6,008	1,157	22,945	23,196

(b) Cyfunol

	Costau Staff £'000	Costau Uniongyrchol £'000	Dibrisiant £'000	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Cost Codi Arian Codi Arian a Chyhoeddusrwydd	1,226	1,447	51	2,724	2,354
Gwariant Elusennol: Cost Gwaith Datblygu Gwrthrychau:					
Casgliadau a Chadwraeth	2,719	1,641	204	4,564	5,188
Ymchwil	764	317	58	1,139	1,171
Arddangosfeydd ac Addysg	<u>789</u>	<u>2,029</u>	<u>60</u>	2,878	<u>3,742</u>
	4,272	3,987	322	8,581	10,101
Costau Cynnal	9,029	1,192	689	10,910	10,114
Costau Rheoli a Gweinyddu	<u>1,222</u>	<u>300</u>	<u>99</u>	1,621	<u>1,350</u>
	14,523	5,479	1,110	21,112	21,565
Costau Ariannu Pensiynau	474	0	0	474	492
Cyfanswm a Wariwyd	16,223	6,926	1,161	24,310	24,411

Mae £36,550 yn cael ei gynnwys yn yr adnoddau a wariwyd ar gyfer talu'r archwilwyr (£35,750 yn 2003-04), £32,200 ar gyfer ffioedd archwilio (£29,200 ar gyfer AOCC) a £4,350 am waith arall (£3,850 ar gyfer AOCC).

7. Costau Staff

(a) Costau Staff yn ystod y flwyddyn:

	2004-05 £'000	Cyfunol 2003-04 £'000
Cyflogau	12,559	11,666
Costau Nawdd Cymdeithasol	931	859
Costau Gwasanaeth Cyfoes	2,259	1,964
Costau Diswyddo	0	2
	15,749	14,491
Cost Ariannu Pensiynau	474	492
	16,223	14,983

Mae £443,000 o gostau'r is-gwmni masnachol yn gynnwysiedig yn y costau o ran staff (£396,000 yn 2003-04).

(b) Nifer fisol gyfartalog y gweithwyr:

	2004-05 Nifer	2003-04 Nifer
Casgliadau a Chadwraeth	101	105
Ymchwil	29	29
Arddangosfeydd ac Addysg	30	32
Ategol	343	327
Codi Arian a Chyhoeddusrwydd	23	22
Rheolaeth a Gweinyddiaeth	43	41
	569	556

Yn ogystal â'r uchod mae'r Amgueddfa'n cyflogi staff achlysurol ar sail ad hoc.

(c) Manylion tâl a budd-daliadau pensiwn cyfarwyddwyr yr Amgueddfa:

	Cylog 2004-05	Cynnydd go-iawn o ran pensiwn a'r cyfandaliad cysylltiedig yn 60 oed	Pensiwn a gronwyd yn 60 oed ar 31 Mawrth 05 a'r cyfandaliad cysylltiedig	CETV ar 31 Mawrth 05	CETV 31 Mawrth 04	Cynnydd go-iawn y CETV dros ben cyfraniadau'r aelodau
	£	£	£	£	£	£
Mr Michael Houlihan, Cyfarwyddwr Cyffredinol	91,800	1,200 a chyfandaliad o 3,500	2,300 a chyfandaliad o 6,800	43,000	18,600	18,300
Dr Eurwyn Wiliam, Dirprwy Gyfarwyddwr Cyffredinol	64,954	0 a chyfandaliad	28,900 a chyfandaliad o 86,800	532,600	482,200	31,100
Mr John Williams-Davies Cyfarwyddwr AWC	63,002	1,500 a chyfandaliad o 4,600	24,900 a chyfandaliad o 74,600	447,000	378,500	52,600
Mr Michael Tooby, Cyfarwyddwr AOG	58,112	800 a chyfandaliad o 2,500	3,800 a chyfandaliad o 11,400	49,800	34,100	11,100
Mr Mark Richards Cyfarwyddwr Gweithredol	60,556	900 a chyfandaliad o 2,600	4,700 a chyfandaliad o 14,000	55,300	39,100	11,300
Mr Robin Gwyn, Cyfarwyddwr Cyfathrebu	53,229	700 a chyfandaliad o 2,200	2,800 a chyfandaliad o 8,300	32,500	20,800	7,800
Mr Jonathan Sheppard, Cyfarwyddwr Cyllid a TG	55,666	900 a chyfandaliad o 2,600	6,700 a chyfandaliad o 20,100	106,600	81,000	19,700

Mae enillion y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cynnwys cyflog sylfaenol o £91,800 (£86,750 yn 2003-04) a bonws o £7,800 (£6,300 yn 2003-04) ar sail perfformiad. Cafodd fudd-dal o £5,276 mewn da hefyd (£7,083 in 2003-04), i helpu gyda chostau symud. Mae'r Cyfarwyddwr Cyffredinol yn aelod cyffredin o gynllun pensiwn yr Amgueddfa a thalwyd cyfraniadau pensiwn gwerth £18,522 (£14,574 yn 2003-04) ar ei gyfer yn ystod y flwyddyn.

Y Gwerth Trosglwyddo Cyfartal ag Arian Parod (CETV) yw gwerth cyfalaf budd-daliadau'r cynllun pensiwn a gronwyd gan aelod ar unrhyw adeg arbennig yn ôl asesiad yr actwari. Mae'r cynnydd go-iawn yn y CETV yn adlewyrchu'r cynnydd a ariannwyd gan yr Amgueddfa i bob pwrpas. Mae'n cymryd i ystyriaeth y cynnydd yn y pensiwn a gronwyd oherwydd chwyddiant, cyfraniadau'r gweithwyr (gan gynnwys gwerth unrhyw fudd-daliadau a drosglwyddwyd o gynllun pensiwn arall) ac mae'n defnyddio ffactorau prisio ar y farchnad gyffredin ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

(d) Aelodau'r Cyngor

Nid yw aelodau'r Cyngor yn derbyn unrhyw dâl. Talodd yr Amgueddfa gyfanswm o £26,000 mewn costau teithio, cynhaliaeth a llety ar gyfer aelodau ei bwyllgorau (£28,000 yn 2003-04). Ad-dalwyd costau i gyfanswm o 13 aelod o'r cyngor.

8. Cyfran o'r Fenter ar y Cyd

Mae'r Amgueddfa a Chyngor Dinas a Sir Abertawe yn ddau bartner cyfartal yn Amgueddfa Genedlaethol y Glannau, Abertawe (AGGA) Cyf. (Rhif Elusen 1090512). Prif nod AGGA Cyf. yw sefydlu amgueddfa yn Abertawe i gadw ac arddangos (inter alia) holl gasgliadau diwydiannol a morol AOCC a Dinas a Sir Abertawe er budd y cyhoedd. Pe câi AGGA Cyf. ei ddirwyn i ben neu ei ddiddymu, mae ei erthyglau a'i memorandwm cydweithio yn nodi y caiff unrhyw eiddo sy'n eiddo i'r elusen neu sy'n cael ei breinio ynddi ei drosglwyddo i elusen neu elusennau eraill ag amcanion tebyg.

	Cyfanswm yr Asedau a'r Rhwymedigaethau		Cyfran yr Asedau a'r Rhwymedigaethau	
	2005 £'000	2004 £'000	2005 £'000	2004 £'000
Asedau Sefydlog	23,216	11,892	11,608	5,946
Asedau Cyfoes	1,272	2,680	636	1,340
Rhwymedigaethau Cyfoes	(737)	(2,590)	(369)	(1,295)
Asedau Net	23,751	11,982	11,875	5,991

9. Asedau Sefydlog Diriaethol

(a) AOCC

	Tir ac Eiddo Rhydd- ddaliad £'000	Eiddo ar Brydles £'000	Peiriannau a cherbydau £'000	Offer a Chyfarpar £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu Brisiad					
Ar 1 Ebrill 2004	25,805	54,972	595	2,598	83,970
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	271	21	46	334	672
Adbrisiad	<u>3,259</u>	<u>6,874</u>	<u>17</u>	<u>44</u>	<u>10,194</u>
Ar 31 Mawrth 2005	29,335	61,867	658	2,976	94,836
Dibrisiant					
Ar 1 Ebrill 2004	981	1,330	437	2,121	4,869
Swm ar gyfer y flwyddyn	408	444	57	248	1,157
Adbrisiad	<u>174</u>	<u>222</u>	<u>13</u>	<u>31</u>	<u>440</u>
Ar 31 Mawrth 2005	1,563	1,996	507	2,400	6,466
Gwerth Net ar bapur					
Ar 1 Ebrill 2004	24,824	53,642	158	477	79,101
Ar 31 Mawrth 2005	27,772	59,871	151	576	88,370

(b) Cyfunol

	Tir ac Eiddo Rhydd- ddaliad £'000	Eiddo ar Brydles £'000	Peiriannau Cherbydau £'000	Offer a Chyfarpar £'000	Cyfanswm £'000
Cost neu Brisiad					
Ar 1 Ebrill 2004	25,805	54,972	595	2,610	83,982
Ychwanegiadau yn ystod y Flwyddyn	271	21	46	334	672
Adbrisiad	<u>3,259</u>	<u>6,874</u>	<u>17</u>	<u>44</u>	<u>10,194</u>
Ar 31 Mawrth 2005	29,335	61,867	658	2,988	94,848
Dibrisiant					
Ar 1 Ebrill 2004	981	1,330	437	2,125	4,873
Swm ar gyfer y flwyddyn	408	444	57	252	1,161
Adbrisiad	<u>174</u>	<u>222</u>	<u>13</u>	<u>31</u>	<u>440</u>
Ar 31 Mawrth 2005	1,563	1,996	507	2,408	6,474
Gwerth Net ar Bapur					
Ar 1 Ebrill 2004	24,824	53,642	158	485	79,109
Ar 31 Mawrth 2005	27,772	59,871	151	580	88,374

Cafodd asedau sefydlog diriaethol AOCC eu priso'n broffesiynol ar 31 Mawrth 2001 gan y Syrfewyr Siartredig Cooke and Arkwright, yn unol â'r Canllawiau a gyhoeddwyd gan Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig.

Mae gwerth net yr asedau sefydlog ar bapur, sef £88,374,000, yn cynnwys swm o £30,000 (Cyfanswm cost o £49,000 llai dibrisiant o £19,000) mewn perthynas â'r asedau sydd ar brydles.

10. Asedau Treftadaeth

Mae'r Asedau Treftadaeth a gafwyd yn ystod y flwyddyn yn cynnwys:

	Celf £'000	Adeiladau Hanesyddol £'000	Eraill £'000	Cyfanswm £'000
Eglwys Talybont (Ailgodi)	-	22	-	22
Cerflun serameg gwydrog - Richard Deacon	60	-	-	60
Tai Gwydr Castell Sain Ffagan (Ailwneud)	-	58	-	58
<i>Golau Cyntaf</i> - Carol	6	-	-	6
<i>Syr Charles Morgan yng Ngornest Aredig Cas-bach</i> - James Flewitt Mullock	25	-	-	25
<i>Amddiffynfa'r Saeson a gwersyll Kittywake</i> -- John Brett	50	-	-	50
Dysgl bysgod hirgrwn crochenwaith slip Michael Cardew	8	-	-	8
Medal Rhyfel Iberia	-	-	11	11
Croes Enamel Rufeinig	-	-	7	7
Model o Drên	-	-	8	8
<i>Iard y Palas Newydd, San Steffan 1771</i> - Thomas Jones	8	-	-	8
<i>Fe es i i Ardd Cariad</i> - Evelyn Williams	9	-	-	9
Tri darn o lestri'r 'Hafod' 1787	8	-	-	8
Cyfes o Gardiau Post III - Ffigurau ar dirlun 1-21	10	-	-	10
<i>Craig Storr, Lady's Cove - Gyda'r Hwyr, 1897</i> - Alfred Sisley	326	-	-	326
Cwprwrdd Mahogani o ddechrau Oes Victoria	44	-	-	44
Geiriadur Rhydychen - Bywgraffiad Cenedlaethol (60 Cyfrol)	-	-	6	6
18,000 o sbesimenau hemitera sych o ardal Hormozgan, Iran	-	-	5	5
Pâr o Gypyrddau Pren Rhosyn Siôr IV	21	-	-	21
<i>Cader Idris</i> - Hamish Fulton	20	-	-	20
Dau Ffotograff gan Paul Seawright	15	-	-	15
<i>Eira Wen</i> - Berni Searle	12	-	-	12
Casgliad Ffawna Amonitau	-	-	10	10
Cyfanswm yn ystod y Flwyddyn	622	80	47	749
Ar 1 Ebrill 2004	3,632	598	533	4,763
Ar 31 Mawrth 2005	4,254	678	580	5,512

11. Buddsoddiadau mewn Asedau Sefydlog

	AOCC		Cyfunol	
	2004-05 £'000	2003-04 £'000	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Ar 1 Ebrill 2004	1,589	1,218	1,589	1,218
Ychwanegiadau at fuddsoddiadau ar gost	501	65	501	65
Gwerthu ar bris y farchnad	(501)	0	(501)	0
Enillion Net ar Adbrisiad	180	306	180	306
Gwerth ar y Farchnad ar 31 Mawrth 2005	1,769	1,589	1,769	1,589

Cost hanesyddol y buddsoddiadau ar 31 Mawrth 2005 oedd £1,215,000 (£1,015,000 ar 31 Mawrth 2004). Mae'r portffolio yn cynnwys Buddsoddiadau Cyfunol (Unedau Buddsoddi) a awdurdodwyd gan y Bwrdd Gwarantau a Buddsoddiadau (cafodd y rhain eu prisio yn broffesiynol gan reolwyr buddsoddiadau'r Amgueddfa, Gerrard Cyf) ac mae'r cyfranddaliadau (a etifeddodd yr Amgueddfa) wedi eu rhestru ar Farchnad Stoc Llundain.

12. Stoc

	AOCC		Cyfunol	
	2005 £'000	2004 £'000	2005 £'000	2004 £'000
Nwyddau'r Siop ar Werth	0	0	318	308
Stoc cyhoeddiadau ar wahân	113	192	113	192
Llai'r Ddarpariaeth ar gyfer Dileu Stoc	0	(45)	0	(45)
	113	147	431	455

13. Dyledwyr

	AOCC		Cyfunol	
	2005 £'000	2004 £'000	2005 £'000	2004 £'000
Dyledwyr Masnachol	66	441	85	479
Swm dyledus o'r is-gwmni masnachol	274	41	0	0
Benthyciad sy'n ddyledus o'r is-gwmni masnachol	269	269	0	0
Dyledwyr Eraill	1,196	712	1,197	712
Rhagdaliadau	161	98	174	101
	1,966	1,561	1,456	1,292

O fewn Dyledwyr Eraill mae balans o fewn cyrff y llywodraeth o: £18,000 Cynulliad Cenedlaethol Cymru (£65,000 yn 2003-04); £731,000 Cronfa Dreftadaeth y Loteri (£260,000 yn 2003-04); £326,000 Tollau Tramor a Chartref (£267,000 yn 2003-04) a £Dim Cyngor Cefn Gwlad Cymru (£11,000 yn 2003-04), â phob un yn cael eu diffinio fel corff llywodraeth ganolog arall o fewn Cyfrifon y Llywodraeth i Gyd.

14. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus cyn pen un flwyddyn

	AOCC		Cyfunol	
	2005 £'000	2004 £'000	2005 £'000	2004 £'000
Credydwyr Masnachol	402	562	443	594
Credydwyr a Chroniadau Eraill	328	267	392	302
	730	829	835	896

O fewn Credydwyr a Chroniadau Eraill mae balans o fewn cyrff y llywodraeth o: £21,000 Cynulliad Cenedlaethol Cymru (£Dim yn 2003-04) a £5,000 Cronfa Dreftadaeth y Loteri (£Dim yn 2003-04), â phob un yn cael eu diffinio fel corff llywodraeth ganolog arall o fewn Cyfrifon y Llywodraeth i Gyd.

15. Credydwyr: Symiau sy'n ddyledus ar ôl un flwyddyn

	AOCC		Cyfunol	
	2005 £'000	2004 £'000	2005 £'000	2004 £'000
Trefniadau Prydlesu	21	31	21	31

16. Costau Pensiwn

Mae gan yr Amgueddfa gynllun buddion diffinedig yn y DU. Cyflawnwyd prisiad actwariaidd llawn ar 31 Mawrth 2003. Cafodd ei ddiweddarau ar 31 Mawrth 2005 gan actwari annibynnol cymwys gan ddefnyddio canllawiau'r Trysorlys. Dyma'r rhagdybiaethau mwyaf a ddefnyddiodd yr actwari (yn nhermau enwol):

	2005	2004	2003
Cyfradd y cynnydd mewn cyflogau	4.4%	4.4%	4.0%
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau a ohiriwyd	3.1%	2.9%	2.5%
Cyfradd y cynnydd mewn pensiynau gweithredol	3.1%	2.9%	2.5%
Cyfradd Disgownt	6.6%	5.5%	5.5%
Rhagdybiaeth o ran Chwyddiant	3.1%	2.9%	2.5%

Dangosodd y prisiad actwariaidd ar 31 Mawrth 2005 i'r diffyg leihau o £15,817,000 i £9,353,000. Yn y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2005, cyfranodd yr Amgueddfa at y Cynllun ar gyfradd o 21.3% o'r Tâl Pensiynadwy.

(a) Asedau'r cynllun a'r gyfradd elw ddisgwyliedig:

	2005	2004	2003
	£'000	£'000	£'000
Soddyfrannau	6.90% 34,402	7.00% 29,801	7.50% 23,196
Stociau Sefydlog y Llywodraeth	4.65% 1,248	4.75% 1,184	4.75% 948
Stociau'r Llywodraeth ar sail Mynegai	4.65% 9,498	4.75% 8,479	4.75% 7,104
Eraill	4.00% 552	4.00% 112	4.75% 334
Cyfanswm gwerth yr asedau ar y farchnad	45,700	39,576	31,582
Gwerth Actwariaidd y dyledion	(55,053)	(55,393)	(47,813)
Diffyg y gellir ei adfer yn y cynllun	(9,353)	(15,817)	(16,231)
Asedau/(rhwymedigaethau) gohiriedig o ran trethi	0	0	0
Rhwymedigaethau pensiwn net	(9,353)	(15,817)	(16,231)

(b) Dadansoddiad o'r symiau y gellir eu codi ar gostau gweithredu:

	2005	2004
	£'000	£'000
Cost Gwasanaeth Cyfoes	2,259	1,964
Cost Gwasanaeth yn y Gorffennol	0	0
Cyfanswm Cost Gweithredu	2,259	1,964

(c) Dadansoddiad o'r elw net ar y cynllun pensiwn:

	2005	2004
	£'000	£'000
Elw disgwyliedig ar asedau'r cynllun pensiwn	2,612	2,161
Llog ar rwymedigaethau pensiwn	(3,086)	(2,653)
Elw net	(474)	(492)

16. Costau Pensiwn (parhad)

(d) Dadansoddiad o'r enillion a'r colledion actwariaidd

	2005 £'000	2004 £'000
Gwir elw llai'r elw disgwyledig ar asedau	1,901	5,147
Enillion a cholledion ar ddyledion	0	2,683
Newidiadau mewn rhagdybiaethau	4,593	(6,720)
Enillion actwariaidd	6,494	1,110
Addasiad oherwydd y cyfyngiad ar warged	0	0
Enillion net a gydnabuwyd	6,494	1,110

(e) Newid yn y diffyg ariannol yn ystod y flwyddyn:

	2005 £'000	2004 £'000
Diffyg y cynllun ar ddechrau'r flwyddyn	(15,817)	(16,231)
Newidiadau yn ystod y flwyddyn		
Cost gwasanaeth cyfoes	(2,259)	(1,964)
Cyfraniadau a dalwyd	2,703	1,760
Elw net ar asedau/(cost llog)	(474)	(492)
Cynydd actwariaidd	6,494	1,110
Diffyg yn y cynllun ar ddiwedd y flwyddyn	(9,353)	(15,817)

Mae'r ffigurau uchod wedi cael eu cynnwys yn y Gyfriflen o Weithgarwch Ariannol a'r Fantolen o dan Safon Adrodd Ariannol 17 – Budd-daliadau Ymddeol.

(f) Hanes o ran enillion a cholledion

	2005	2004	2003
Gwahaniaeth rhwng elw disgwyledig a gwirioneddol ar asedau'r cynllun:			
swm (£' 000)	1,901	5,147	(10,853)
canran o asedau'r cynllun	4.2%	13.0%	34.4%
Hanes o ran enillion ar rwymedigaethau'r cynllun:			
swm (£' 000)	0	2,683	(1,865)
canran o rwymedigaethau'r cynllun	0.0%	4.8%	3.9%
Enillion a cholledion actwariaidd:			
swm (£' 000)	6,494	1,110	(13,607)
canran o rwymedigaethau'r cynllun	11.8%	2.0%	28.5%

17. Datganiad o Gronfeydd

(a) Cyfanswm y Cronfeydd

	1 Ebrill 2004	Adnoddau i mewn	Adnoddau a wariwyd	Symudiadau eraill yn y flwyddyn	31 Mawrth 2005
	£000	£000	£000	£000	£000
Cronfeydd Cyhoeddus					
Cyfyngedig - Cyfalaf	83,170	2,089	(1,921)	15,508	98,846
Cyfyngedig - Sbesimenau	4,891	1,062	(570)	1	5,384
Cyfanswm Cyfyngedig	88,061	3,151	(2,491)	15,509	104,230
Digyfyngiad	1,626	20,890	(20,990)	19	1,545
Cronfeydd Pensiwn	(15,817)	0	(30)	6,494	(9,353)
Cyfanswm Digyfyngiad	(14,191)	20,890	(21,020)	6,513	(7,808)
Cyfanswm Cronfeydd	73,870	24,041	(23,511)	22,022	96,422
Cronfeydd Preifat					
Cyfyngedig	2,792	619	(452)	223	3,182
Digyfyngiad	624	137	(347)	67	481
Cyfanswm Cronfeydd Preifat	3,416	756	(799)	290	3,663
Cyfanswm	77,286	24,797	(24,310)	22,312	100,085

Roedd £1,487,000, yn y Cronfeydd Cyhoeddus Digyfyngiad ar gyfer gweithgareddau'r Amgueddfa ei hun ar 31 Mawrth 2005, gyda £58,000 i'w briodoli i Fentrau AOCC Cyf.

Mae'r Cronfeydd Preifat Cyfyngedig yn cynwys dwy gronfa falans mawr sef Cronfa'r Adran Gelf a Chronfa Adran AWC.

(b) Dadansoddiad o gyfanswm y cronfeydd cyfalaf cyfyngedig:

	2005 £000	2004 £000
Asedau Diriaethol	87,052	78,072
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd	11,875	5,991
Dyledwyr	768	333
Arian yn y Banc ac Arian Parod	(691)	(862)
Credydwyr	(158)	(364)
	98,846	83,170

(c) Dadansoddiad o gyfanswm y cronfeydd preifat:

	2005 £'000	2004 £'000
Asedau Diriaethol	986	889
Asedau Treftadaeth	499	326
Buddsoddiad mewn asedau sefydlog	1,769	1,589
Dyledwyr	12	20
Arian yn y banc ac arian parod	397	592
	3,663	3,416

18. Cysoni Newidiadau Mewn Adnoddau i'r Llif Arian Net o Weithgarwch Gweithredol

	AOCC		Cyfunol	
	2004-05 £'000	2003-04 £'000	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Swm net i mewn ar gyfer y flwyddyn ariannol	6,373	4,932	6,371	4,940
Cyfran o'r Fenter ar y Cyd	(5,884)	(4,368)	(5,884)	(4,368)
Dibrisiant	1,157	1,382	1,161	1,386
Colledion ar waredu asedau sefydlog	0	3	0	3
Lleihad mewn Stociau	34	312	24	40
Cynydd mewn Dyledwyr	(423)	(38)	(119)	(76)
Cynydd/(Lleihad) mewn Credydwyr	129	(65)	103	(9)
Trosglwyddiadau o'r is-gwmni	0	(326)	0	0
Costau Ariannu'r Cynllun Pensiwn	30	696	30	696
Arian i mewn o Weithgarwch Gweithredol	1,416	2,528	1,686	2,612

19. Gwariant Cyfalaf a Buddsoddiadau Ariannol

	AOCC		Cyfunol	
	2004-05 £'000	2003-04 £'000	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Taliadau i gaffael Asedau Sefydlog Diriaethol	(1,641)	(4,831)	(1,641)	(4,835)
Rhyddhau arian a gafwyd o werthu ADMC	0	2,061	0	2,061
	(1,641)	(2,770)	(1,641)	(2,774)

20. Symudiadau Arian

	AOCC		Cyfunol	
	2004-05 £'000	2003-04 £'000	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Arian net ar 1 Ebrill 2004	751	993	831	993
Llif arian net i mewn/(allan)	(225)	(242)	45	(162)
Arian net ar 31 Mawrth 2005	526	751	876	831

21. Ymrwymadau Cyfalaf

	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Ar ddyddiad llunio'r fantolen, roedd ymrwymadau cyfalaf o	150	627

Mae'r ymrwymadau hyn yn cyfeirio at y gwaith cyfalaf mawr yn Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Genedlaethol Cymru a'r Project Gofal a Mynediad i Gasgliadau.

22. Asedau ar Brydles

	2004-05 £'000	2003-04 £'000
Taliadau dyledus ar asedau ar brydles		
Prydlesau fydd yn dod i ben cyn pen blwyddyn	9	10
Prydlesau fydd yn dod i ben cyn pen 2 i 5 mlynedd	21	31
	30	41

23. Rhwymedigaethau wrth Gefn

Pe bai'r Pwll Mawr: Amgueddfa Lofaol Genedlaethol Cymru'n cau, mae rhwymedigaethau wrth gefn i ddiogelu siafft y pwll a'r ardaloedd cyfagos. Mae dadgomisiynu'n debygol o gostio rhyw £1 miliwn ac mae'r swm wedi ei warantu gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru.

Trwy ei chyfreithwyr, mae'r Amgueddfa'n cynnal trafodaethau mewn perthynas â nifer o hawliadau am anafiadau personol ar safleoedd yr Amgueddfa. Mae'n bosibl y bydd angen i'r Amgueddfa setlo os bydd canlyniadau unrhyw drafodaethau neu ymgyfreithiad yn mynd yn ei herbyn. Mae'r Amgueddfa o'r farn mai £69,000 yw'r tâl mwyaf posibl a allai godi yn erbyn yr hawliadau hyn.

24. Trafodion Cefnogwyr Cysylltiedig

Mae Amgueddfa Genedlaethol Cymru yn Gorff Cyhoeddus a Noddir gan y Cynulliad. Felly ystyrir bod Cynulliad Cenedlaethol Cymru'n gorff cysylltiedig. Yn ystod y flwyddyn cafodd AOCC gyllid oddi wrth y Cynulliad ar ffurf Cymhorthdal Refeniw, Cyfalaf a Grant Prynu Sbesimenau, y cyfeirir ato yn Nodyn 2.

Yn ystod y flwyddyn cafodd yr Amgueddfa drafodion materol amrywiol mewn perthynas â gweithgareddau gwasanaeth gyda chyrrff eraill sy'n cael eu noddi gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru, sef:

Bwrdd Croeso Cymru
Cyngor Cefn Gwlad Cymru
Cyngor Celfyddydau Cymru
CADW

Mae Ms Rhiannon Wyn Hughes sy'n aelod o'r Cyngor, yn aelod o Gyngor Celfyddydau Cymru.

Cafodd yr Amgueddfa drafodion materol gydag Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe Cyf., cwmni y mae'r Amgueddfa yn aelod cyfartal ohoni gyda Dinas a Sir Abertawe. Derbyniodd yr Amgueddfa incwm drwy weithgareddau codi arian, a throsglwyddwyd swm o £349,000 i Amgueddfa Genedlaethol y Glannau Abertawe Cyf. yn 2004-05.

Mr Paul E. Loveluck, Llywydd, Mr Mathew Prichard, Cyn-lywydd Diwethaf a Mr G. Wyn Howells, Trysorydd yw 3 o'r 7 o Gyfarwyddwyr Amgueddfa Genedlaethol y Glannau y cyfeirir atynt yn Nodyn 8 o'r Cyfrifon. Nid ydynt yn cael unrhyw dâl gan y cwmni hwn.

Talodd yr Amgueddfa £5,000 i Dreftadaeth ar Waith (HERIAN) Cyf. yn 2004-05. Mae Mr Paul E. Loveluck, Llywydd, yn un o Gyfarwyddwr HERIAN. Nid yw'n derbyn unrhyw dâl oddi wrth y cwmni hwn.

Talodd yr Amgueddfa £8,720 i gwmni Cyfreithwyr Edwards Geldard yn 2004-05. Mae Mr H. R. C. Williams, sy'n aelod Cyngor, yn Bartner yn Edwards Geldard.